

G
MÄ
BER
6

ROMAAN

No

7

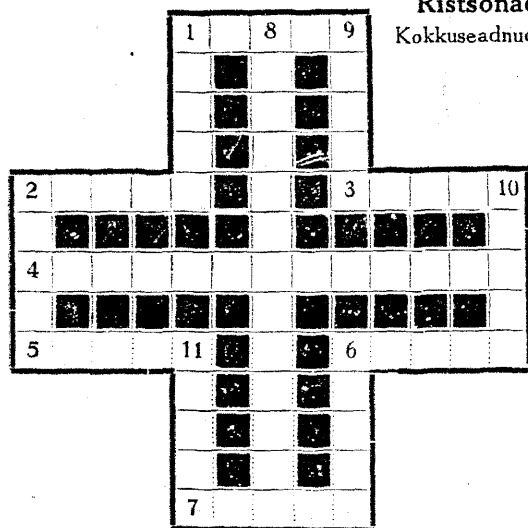
K. E. Protonovskis
Eesti NSV Raamatukogu

SP
7591

*Jānis Tschakste †
Esimene Läti riigipresident.
Sündinud 14. septembril 1859 a. Surnud 14. märtsil 1927 a.*

**KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG”
TALLINN, 1927. A. VI. AASTAKÄIK.**

Hindmõistatus nr. 7 (121).

Ristsõnade mõistatus :
Kokkuseadnud Arn. Tomingas.

Paremalt paremalt :

1. Kõrgustik.
2. Pole kunagi üksuses.
3. Kuulub mööbli hulka.
4. Masin.
5. Wabariik Euroopas.
6. Merelaht Eestis.
7. Salajutt.

Ülevalt alla :

1. Alew Järwa maakonnas.
2. Atmosfääriline nähtus.
6. Wedeliku woolukatkestaja.
8. Ametiasutus.
9. Iseloomu omadus.
10. Halb, wastik inimene.
11. Metsloom.

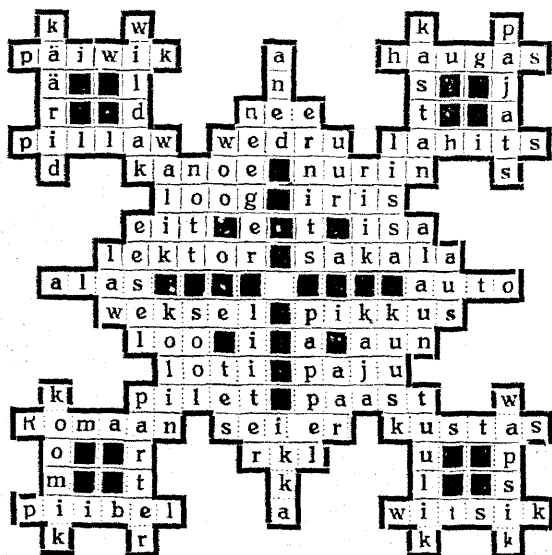
Lahendused tulewad saata „Romaani“ talitusele, Tallinn, Müüriwahe tän. 16. „Hindmõistatuse lahendus“ all kuni 15. maini. Lahendajate nimed avaldatakse „Romaan“ nr. 10 (124).

Õigete lahenduste saatjate wahel loositakse välja : 1) 1 anne Ed. Wilde kogutud teostest ; 2) Milli Mallikas — wested I ; 3) O. Lutsu — Inderlin.

„Romaani“ talitus.

Hindmõistatuse lahendus nr. 3 (117).

Ristsõnade mõistatuse lahendus.

Õigeid seletusi saatsid :

Tallinnast : Benita Allmann, E. Allmann, K. Allisson, J. Ainso, M. Braun, Arthur Eglon, Aleksander Espe, H. Herodes, A. Jürisson, W. Jürisson, M. Jürisson, G. Jürisson, Harald Johani, Friedrich Johanson, Heinrich Kuuli, J. Kemper, Oskar Kanarbik, A. Lucius, Mary, Ilmar Mägi, Artur Pranno, Arthur Peterson, Udo Riga, Helmut Rullinkoff, Rud. Rotka, Rudolf Sarw, M. Suisen, H. Steinmann, E. Steinmann, A. Simm, Rudolf Unt, A. Wait, R. Waldson, Selma Wald.

Tartust : A. Pantelejew.

Walgast : E. Allas, Konst. Purask, J. Sisas, Holmes Scherlok, Walentin Treumuth, Arn. Wiiding, H. Wilist.

Rärnust : Joh. Kiwi, Elmar Madisson, N. Ruus, Richard Waher.

Romaan

Ilmub kaks korda kuus.

SISU: H. Courths-Mahler: Juta. — Per Hallström: Phocas. — Svend Fleuron: Järve röövlid. — Paulrichard Hensel: Kohus. — Andres Silla: Palwe. — H. Wühner: Weerewad wankrid. — Jón Svensson: Nonni lumetormis. — P. Grünfeldt: Kes sa oled? — Claude Farrère: Idüll maskides. — Luise Westkirch: Libahunt. Tött ja nalja.

Nr. 7 (121)

Aprill 1927

VI aastakäik.

Juta.

Saksa kirjaniku Courths-Mahler'i romaan.

7

Leena pigistas ta fätt

„Sina oled meist ifka targem, Juta, ja ka parem. Mis ütled, on sulda tösi. Aga müüd tahan ma Walli järele waadata. Näib, nagu oleks ta meie teenijas enesele juba uue sõbranna leidnud.“

Ka õhtusöögi serveeris neile Johann, niipea kui õed Walli Stiine abil olid woodisse wiinud. Dummuna istusid nad laua juures üksteise wastas. Walli lõbus meelitus puudus.

See waikus — fogu majas polnud kedagi liikumas — mõjus Leena ja Juta peale otse rõhualt.

Pärast söömist tõusid nad.

Samal hetkel teatas Johann, proua von Hohenegg palumat daame oma juure tulla.

Silmapiilk olid õed valmis. Leena waatas eme ainult weel Walli järele. See magas juba ja Stiine walwas tema juures ustawalt.

Nüüd läksid õed Johanniga taga läbi läänetiiva ja suure eesfaali idatiiba. Tee näis õdede meelest olewat lõpmatu pikk, ja nende südamed põksusid waljusti.

Wimaks jäi Johann seisma ja awas ukse, paludes daame sisse astuda. Nad astusid nurgamassse ruumi, mis oli tumewärwiline.

Luba oli tühi.

Õed waatasid üksteisele rahutult otja.

Siis awanes üks teine üks ja oma iselaidilises pruunis kleidis astus Laura tupp.

Temagi oli rahutu, just kui õedki, kes temale kõige julgust kokku wõttes wastu läksid.

Laura andis neile fätt, tuikas aga nagu kohkudes, kui Juta neid suudles.

„Seda ei pea sa tegema, ma ei taha seda,“ ütles ta ruttu.

„Anna andeks, tädi Laura,“ palus Juta taja.

Proua Laura naeratas pisut. See oli abitu, rahutu naeratus.

„Oh, mis on sin andeks anda! Sama hästi wõiksin sinult wabandust paluda. Nii siis — sina oled Juta, eks ole?“

„Jah, tädi Laura.“

„Palun, wõtte istet. Teie peate mind wabandama, et ma teid warem ei teretanud. Mul on palju tööd. Loodetawasti olete enese elu koduseks teinud. Kas teile elu Hoheneggis meeldib?“

„Jah, tädi Laura. Siin on imeilus, ja me oleme sulle nii tänulikud, et meid stia kutsumisid,“ ütles Leena.

Nad olid istet wõtnud ja istusid kangelit üksteise wastas.

Proua Laura wiskas ägedalt käega.

„Urge rääkige tänuft. Dieksin teid pidanud fõrd juba waremalt kutsuma, aga ma ei mõtelnud, et sellega teile midagi head wõiksin teha. Wõimalik, et ka eksitamist kartsin. Olen egoistlik wana proua ja ei soowi, et minu töö- ja

puhufetunde lähendataks. Teie peate mind wabandama, et teile seda koit awalikult ütlen."

"Me tahame sind nii wähe kui võimalik ehitada, tädi Laura. Aga ma palun sind südamest, lasse enesele meie tänuilikkus meeldida. Sa ei tea ju, kui suurte head ja meile teed. See heategu wabastas meid raskest murest."

Nii ütles Juta, südant rindu wõttes, suure soojusega ja waatas tädi Laurale oma suurte ilusate filmadega tänuilikkult otja.

See Joe noor hääl ja neiu ilmekad filmad liigutafid wana daami wäga. Aga ta ei näidanud seda.

"Noh, siis on mul hea meel, et siin olete. Leena näib weel haige olevat. See kaob loodetawasti warsti. Rawitse emast hästi, sul on siin kõik tarwitada. Tarwitjete pöördra ainult Johanni poole, kui midagi soowite. Et me üksteist wastamisi ei ehitata, lasen teile toidud üksi jermeerida. Ka muudu ei tarwitse te minuist hoolida, sest ka mina ei tee sellest wäljagi."

Tekkis waheaeg.

Proua Laura wahtis Jutale.

"Kui peen ja üllas ta wälja näeb!" mõtles ta. "Sobib Hoheneggi paremini kui mina. Ka ta õde, kuigi ta kui kahwatu naine ei ole nii ilus. Juta meeldib mulle enam. Mina olen niisugusteist peenteist ja ilusateist alati luugu pidanud, wististi sellepärast, et ma ise niisugusega pole õnnistatud. Soowiksin teda näha minu ees käimas siin ruumides. Olen tunnud ainult üht prouat, keda ma Jutaga wõiksin mõrrelada — see oli Günteri ema. Aga see oli aadelfoost ja see siin on kodaniku tütar. Küll minu teenijad imestawad, kust ma enesele nii ilusad sugulased olen saanud!"

Nii mõtles proua Laura mõtiskledes. Tema polenud see waikimine raske, aga õdedele oli ta rõhum.

Wiimaks kohkus wana daam nagu unest.

"Wabandage! Mina olen wilets seltsiline. Juba aastaid elan siin üksikult kõigist lahuse. Siis jääb inimene imelikuks. Ma ei taha teid kauem kinni hoida, mul - mul on weel midagi toimetada. Ja muudu - te wõite Hoheneggis teha, mis tahate, ja elada, kuidas see teile meeldib. Müüd magage hästi!"

Seega olid õed minema saadetud.

Wäljas ootas Johann, kes õed waikselt tagasi saatis. Mõni minut hiljem olid nad jälle oma toas.

Juta pani afna kinni, sest et tuba külmas oli läinud. Leena oli tugitoolile wajuunud.

Juta astus tema ette ja waatas tõsiste silmadega tema peale alla.

"Noh, Leena, mis sa ütled selle wastuwõtu kohta?"

Leena ohkas.

"Wäga lahke ta ei olnud. Usun, et oleme tädile tulnud mitte soodjal ajal. Wäga armastuswääriline ta ei ole."

"Aga wäga õnnetu, Leena," wastas Juta tõsijelt.

Leena waatas talle üllatatult otja.

"Õnnetu? Kuidas sa sellele tuled? Mina ei märganud sellest midagi."

"Aga miina, Leena. Kas sa talle filma ei waadatud? Õnnelik inimene ei näe niisugune wälja. Ja kuigi tal näib olevat wähe armastuswäärilist, mis usun õnneti, et ta on õige hea inimene."

Leena naeratas.

"Ah, armas Juta, siina pead kõiki inimesi heaks ja otjid kobe tädi armastuswäärilisele seletust. Ei tea, mis ühe mi toreda mõisa omanik peaks enese tundma õnnetu."

Juta istus Leena kõrwal.

"Wõimalik, et seda enesele nii kujutan, aga mulle näib, nagu oleks tädi Laura kõige oma rikkuse juures õnneti weel wafsem kui meie."

Leena naeris.

"Ah, Juta, oled wäike unistaja!"

"Ei, ei, Leena. Kas oleks see tõesti nii arusaamatu, kui ta ei oleks õnnelik? Ta on ju üksik, tal pole ainuigi hinge, kes kuulaks temale, kes teda armastaks ja keda tema wõiks armastada. Mis kaju on tal siis rikkusest ja sest toredast mõisast? Tal pole ju kedagi, kes ühes temaga sellest wõiks röönu tunda. Kas siina tahaksid temaga wahetada?"

Leena tõmbas sügawasti hinge. Ta filmad waatafid igatledes kaugele.

"Ei — oh ei! Sul on õigus, ma rääkisin mõttetult. Siinus peab see olema — nii üksik olla elus! Mis ime, et ta on imelik. Kuid see ei takista meid talle tänuilikk olema. Seda tõestame talle sellega, et hästi kosume. Wastuwõtulahkus on siin igatahes suur. Meie elame kui paradüüsis."

Pool tundi hiljem kustufid tuled õdede magamistubades. Sügaw waikus walikes foku majas.

19.

Juba nädal aega wiibifid õed müüd Hoheneggis, ilma et tädi Laura nendega oleks tahtnud juttu wasta. Mõnikord nägid nad wana daami oma fummalises ratsaülikomas enestest mööda ratsutawat, wõi nad kuulfid mõisadest tema waljut, energilist kommandohäält oma juure kajaawat, aga muudu märkasid nad tema sealolekust wawalt midagi. Ta lastis iga päew Johanni kaudu neilt järele küsida, kuidas daamide käsi käiwat ja kas neil ehk wahest midagi

soowida ei olla, aga õdedel oli waewalt min-
gigugust soowi, mis ei täidetud. Neid kostitati
tõesti kõige suurema tähelepanuga.

Kuna nad nuudu wõijid teha ja tegemata
jätta, mis ise tahtsid, siis harjusid nad warsti
tooniga, mis nende wõõrustaja alamud, ja tund-
sid walu ainult selles, et neil wõimalus puu-
dus wana daami kõige hea eest, mida nad siin
wõijid nautida, tänada.

Leena kodus üllatawalt ruttu. Täielik feha-
lik ja hingelik rahu, hea rawitus, head teated
abikaasalt ja kõige pealt hea fewadesõht — see
kõik tegi imet.

Ka Jutale awaldas see puhkus ja muretu
aeg head mõju.

Walli oli seal wiibimiseft otse wainustatud.
Ta jooksis peaaegu kogu päewa wäljas ringi
ja oli enesele, nagu see lapse wiis on, kõik
maailma sõbraks wõitnud. Mitte üksi Stiine,
ka Johann ja teised teenijad, kellega ta kofku
puutus, olid wäikeft magusast lapseft wainus-
tatud. Kui proua v. Hohenegg wäljas põllul
wiibis, läks Stiine tihti Walliga eemale möi-
sahoonetesse ning näitas lapsele kõik, mis laps
iaal tahtis näha.

Enamasti aga mängis Walli pargis kas
Stiine wõi ema wõi ka tädi ülewaatusel. Siis
juhtus, et hele, hõiskaw lapsenaer kajas ka
proua Laura kõrwu. Oli ta kodus, ja see
naer lendas afnaft tuppa, siis tõstis ta fuula-
tades pea üles, puges wargelt ka afna juure
ja waatas wälja, kas ta wäikeft hõiskawat ja
kilkawat tütarlast ka ei saaks näha.

Ka õdedele waatas ta tihti wargelt järele,
kui need pargis jalutafid. Tema filmadesse tek-
kis siis kummaline walus ilme. Kui salelad need
mõlemad olid, ja kui ilusad ja üllad nad oma
lihtjas riietuses wälja nägid! Ah, nad ei ai-
manud, kui kadestamise-wäärilised nad olid
kõigest waesuseft hoolimata.

Peasjalikult Juta meeldis wanale daamile.
Mõnikord ärkas temas suur igatsus Jutaga
westelda. Tal oli, nagu peaks ta temaga kõi-
geft westelda wõima, mis tal sügawas südames
elas. Siis oli ta juba walmis wälja õdede
juure minema wõi neid kutsuda lastma. Aga
ikka jälle taljutas ta ennaft ja ütles kibedasti:

„Mistarmis? Siis riputaksin ma oma sü-
dame jälle kellegi külge — ja kui nad ära rei-
siwad, siis tunnen enese olewat weel enam üksiku.
Arwatawasti on nad rõõmsad, et ei tarwitse
minuga kofku puutuda!”

Nii hoidus ta ureft kofkusaamisest.

Ühel laupäewal olid õed kohale jõudnud.
Nüüd oli üle nädala möödunud ja tuli imeilus,
selge fewadene pühapäew.

Käraft joomist pidi Leena pisut puhkama, ja
Stiine oli Walli magama pannud. Juta kaju-
tas jeda aega pikemaks jalutuskäiguks, sest et
ta Leena jeltfifis nii kaugele ei tahtnud rännata.

Ta läks pargist risti läbi ja sammus metsa
mööda edasi, kuni ta jõudis kitsa, wulisewa
ojakefe ääre.

Johann oli temale ütelnud, kui ta sest ojaft
ikka paremale poole hoidwat, siis jõudwat ta
bukifuristiku ääre, mis olla kogu metsas ilu-
saim koht, ja seal wõiwat ta siis ka näha wana
herrastemaja.

Juta oli otjumas eriti ilusat, maalerlikku
motiivi. Ta oli enese arust juba küllalt laisfel-
nud ja tahtis nüüd tööle hakata. Wahest wõt-
tis tädi Laura temalt wastu pildikefe, kui see
tal hästi õnnestus. Siis wõis ta oma tänulik-
kufele anda nähtawa märgi.

Maalerlikkudeft motiivideft ei olnud siin
küll kufagil puuduft, aga Johann, kes päew
päewalt lahkemaks muutus ja oma kange au-
wäärilikufefe oli kõrwale jätnud, kinnitas kordu-
walt, et kõige ilusama waade kogu umbruses
olla waade Prantslastekiwit läbi bukifuristiku
wanale herrastemajale.

Nüüd oli Juta teel Prantslastekiwi juure.
Waewalt pooletumise rännaku järele wulisewa
oja äärt mööda, jõudis ta sinna. See oli
juur kiwi, mille efsikufefe oli lihtfates mumb-
rites graveeritud aastaarw 1813.

Seal waatas ta ringi. Hele rõõmuhõiskete tuli
ta juure, kui ümber pööras. Kahe wana bukif-
puu kummaliselt üksikeft läbitaswanud okste
wahelt, mis pildile olid nagu raamiks, nägi ta
oma ees juurepäralist maastikku. See oli bukif-
uristik, romantilik furistik, mille kohale hiigla-
bukid oma lehefroomid laiale laotafid nagu
katufeks.

Kuristiku lõpul, kus see laienes ja waba
wäljawaate awas laiiale heinamaale, seifis wana
herrastemaja.

Juta filmad wiibifid järades sel toredal
maalil. See oli motiiv, mis wõis iga maalikrit
wainustada.

Kaua istus ta seal waatesse fiiwenemina.
Siis tõmbas teda nagu salawägi läbi bukifu-
ristiku wana herrastemaja juure.

Prantslastekiwi juureft pidi ta kumis järsku
mäekülge mööda, mis kaetud oli madalate pöö-
sastega, alla minema. Siis jõudis ta kuristiku
põhja ja sammus kitsast teerada mööda edasi.

Nagu oleks ta midagi õige ilusat näinud,
nii ülewäs meeleolus tuli ta Hoheneggi tagasi.

Õde oli wahemaal ärganud, ja Walli oli
Stiinega juba parki läinud mängima.

Juta jutustas õele sõrafilmil oma jalutus-
käiguft.

„Kui ju tugewamaks saad, pead sa kord minuga sinna kaasa tulema. Homsest hakates jätan ju nüüd iga päew mõneks tunniks üksi. Kuna Johann meile lossi raamatukogust huwitavaid raamatuid toob, siis ei lähe sulle aeg igawaks,“ ütles ta rõõmsa ärevusega.

„Sa oled küll väga rõõmus, et nüüd jälle tööd saad, Juta?“ küsis Leena naeratades.

Juta nokutas pead.

„Avalikult ütelda, jah. Mina ei ole harjunud laisklema. Nüüd aga läheme välja, armas õde.“

Nad läksid parki Wallit otsima, et Stiinet mõneks ajaks piinajast wabastada. Laps oli nii süwenenud oma mängu, et ei märganudki, et üht teed mööda proua v. Hohenegg lähenes.

Wargfelt oli ta kaugelt juba tüki aega Walli mängu silmitsenud. Hõiskaw lapsehääli oli teda otse wõlunud. Wastu oma tahet lähenes ta Walli mänguplatsile ikka enam ja enam.

Wäike kaisus praegu peene, kirju kepiga rõngast kinni püüda, mille ta, nii palju kui jõudu jatkus, üles wiskas. See ei läinud tal korda. Pentšiku ostamatusega torfas ta ikka kõrwale, mis teda aga seda enam tagasi kibutas. Weetlewat waadet pakkus laps oma paenduwate ja jüstki olles ostamata liigutustega.

Proua Laura waljultwaataw nägu löi helenamana. Naeratades seisis ta pöõsa kõrwal ja silmitses last.

Nüüd lendas rõngas äkki tema poole ja jäi okstesje rippuma, nii et Walli teda enam kätte ei saanud.

Ta jooksis ruttu sinna ja nägi nüüd proua Laurat seismas. Imestades, aga mitte sugugi ehmatades, waatas ta oma suurte sinisilmadega prouale näkku. Siis wõttis ta äkki hõiskates wana daami ümbert kinni.

„Oled sa wanaema, proua?“

Proua Laura seisjis äkki nagu kivistunud, siis ütles ta tasakese:

„Ei, Walli, mina olen tädi Laura.“

„Tädi Laura, hea tädi, ütleb tädi lta. Anna mulle mu rõngas kätte.“

Nende sõnadega lastis Walli wana daami ümbert käed lahti ja osutas oma mänguasjale.

Samal hetkel ilmusid õed lagedale. Nad nägid lihtumatu, hallisje riidetunud naiskuju, kelle kleidist Walli kärsitult kinni hoidis ja kelle kehaseis midagi abitut ilmutas.

Juta jooksis wiibimata nende juure ja wõttis Walli jälle, wangi niiviisi wabastades.

„Anna andeks, tädi Laura, et Walli sind litas. Me ei teadnud, et sa pargis wiibid,“ ütles ta ruttu ja iaaatas pelglikult paludes wana daami tuikawale näole.

See ei teadnud sel hetkel, kas jääda wõi põgeneda. Wäikeste lastekäte puudutus ja ahastawalt paluw waade ilusatest, rääkimatetest neiuilmadest olid ta tasakaalust täiesti välja löõnud. Wägriwaldselt sai ta oma kohmetusest mõidu, ja et enesele aega anda toibumiseks, wõttis ta rõnga puuokfalt maha.

Siis pööras ta ja ulatas selle pehmesti naeratades Wallile. Selle juures ütles ta Jutale:

„Olin jüa tulnud, sest et Wallit kuulsin ja uskusin teid siit leida. Sellepärast pole wähematki wabandust waja, sest teile on siin kõik teed lahti. Täna on pühapäew, ja — jah — siis on mul pigut enam aega kui äripäewal. Kui see teile sobib, siis tahtsin teid paluda, et minu seltsis täna kohwi jooksite.“

Ra Leena oli wahel ajal järele jõudnud.

Juta ruttas kinnitama, et tema ja õde heameelega ja suure rõõmuga temale tahawad seltsis olla.

Proua Laura nokutas lühidalt pead.

„Nii siis ootan teid weerandtunni järele. Johann juhatab teid minu juure.“

Nende sõnadega pööras ta ja kadus maja suunas puude taha.

Kui õed Walli jälle olid jätnud Stiine walwele ja üksi oma tubadesje läksid, ütles Juta kergemini hingama hakates:

„Kummaline, tädi Laura kogu olewusel lasub waitne traagika.“

Leena naeris tasakese.

„Ah mine, wäike fantaasi! Sina näed inimestest ikka kõikjugu kummali. Mina leian, tädi Lauras on midagi kodukäpsetatud, kuid traagilist ei ole temas midagi.“

Juta kehitas õlgu.

„Ei tea, aga mina tunnen seda. Wõimalik, te seda enesele waid ette kujutan. Lummistan, ta humitab mind väga ja nja rõõmistan, et teda saame lähemalt tundma õppida.“

„Mina arwasin juba, et ta meid iial enam oma pale ette ei lase. Ja nüüd oleme isegi kohwile palutud.“

Johann jaotis nad õigel ajal lossi keshpaika. Selle keshkehitud eeskülg seisjis mõlemast tiiwast pigut sügawamal. Nimult katusega portaal ulatas ettepoole. Kummagil küljel, portaalil ja külgtiwa wahel, seisjis lai weranda. Sellele weranda osale, mis ulatas ida tiiwast portaalini, wiidi õed. Seal seisjis ümmarguse laua ümber kogu moodsaid kormwõõbleid. Laud oli ilusasti kaetud. Teetundi Hoheneggis ei tuntud. Tädi Laura armastas wanaaspäritud kohwitundi.

Tema oli juba kohal ja teretas õdesid lahke peanokutusega. Siis palus ta neid laua ääres

istet võtta ja juhataks õdedele nende platšid kätte.

„Siinule lahkun ma piima tuua, Leena, Johann ütles, et sa kohvi ei tohi juua,“ ütlen ta rahulikult ja võttis nende vastas istme.

Leena tänas rõõmsasti.

Johann täitis tassid ja ulatas kooft, tore kook, mis meelitavalt lõhnas. Siis lahkus ta perenaise märguande järele.

Broua Laura oli sama kohmetu kui õed. Tükkise aega valitses sügav vaikuis; daamid termitasid ainult tassse.

Viimaks lükkas proua Laura oma tassi energiliselt tagasi.

„Teie ei tohi minu vaikimisest eestkuju võtta. Olen sõnakehv üfif, wana proua ja ei oska westelda. Palun siis, wõtte mu sellisena, milline ma olen, ja ärge hoolige minu vaikimast olekust. Mulle teeks see meelehead, kui Te mulle midagi jutustaksite oma elust. Sina, Leena, oled kaugel käinud; mind huvitaks kuulda Teie elust ja tegemusest Ida-Maafrikas. Ja Juta võib midagi jutustada elust kodus — teie emast ja — ka doktor Görgerist ning tema perekonnast.“

Õed ei lasknud endid karta paluda.

Tähelepanelikult kuulas tädi Laura, ainult harva mõnda sõna või küsimust wahele wistas. Wahetewahel läkisid ta silmad ifegi niisteks.

Kuna ta kõiki neid lugusid kuulis, mõtles ta ifka jälle:

„Midagi selletaolist suurt pole sina üal tunda saanud, ei rõõmus ega mures.“

Siis rääkis Juta ka oma tööst, sellest ja teisest ülesandest, et wahaeaga ei tekiks. Selle juures jõudis ta nagu enesehõõstetawalt ka proua v. Wengerni juure, kellele ta wapi maalimud.

„Pealegi oli see kellegi herra v. Hoheneggi wapp, kellega ma proua v. Wengerni juures tuttawaks sain. Wõimalik, et ta on sinu kadunud mehe sugulane? Ta on kirjanik ja ta nimi on Günter von Hohenegg.“

Wana daam tuskatas ja ta käed kahmasid kramplikult toolitoest kinni. Tema silmadekse aga tekkis kummaliselt põnew ilme.

„Günter Hohenegg! Sina tunned Günter Hoheneggi?“ küsis ta kõhwa häälega, kust sügaw ärewus wälja wärises.

Juta kohmetas nähes ilmet, mis see nimi tädi Laurale tekitanud. Kas oli ta seal midagi puudutanud, mida parem oleks olnud puudutamata jätta?

„Jah, tädi Laura. Tema on herra von Wengerni sõber ja ma kohtasin teda temaga koos,“ vastas ta pelglikult.

Broua Laura äigas üle oma otfaesise, nagu oleks tal äffi palaw hafanud.

„Jutusta mulle temast, mis tead,“ ütles ta, ja ta näos tuikas nagu warjatud walu.

Kuigi Juta enesele etteheiteid tegi, et oli jeda nime nimetanud, mis tädis walusa ärewuse äratas, ometi tundis ta põlewat huwi teada saada, millises wahekorras Günter v. Hohenegg tädi Lauraga seisis.

Ta jutustas efiti pelglikult. Aga märgates jära tädi Laura silmis ja nähes, kuidas ta kõit ta sõnad huultelt luges, jutustas ta kõit üfif-asjalisemalt.

Kui ta Günter von Hoheneggi külastamisest proua v. Wengerni seltsis rääkis ja ka episoodi pildist ja Karl Lorenzist jutustas, nokutas tädi Laura fibedasti naeratades pead.

„Ja jah, kinkida ei lase ta enesele midagi, jeks on ta liig uhke,“ ütles ta surutult.

„Sa tunned teda?“ tuli peaaegu tahtmatult Juta snust.

Kummalise pilguga waatas wana daam temale.

„Muidugi — miks ei peaks ma teda tundma?! — Tema on minu wõõraspoeg —“

„Sinu wõõraspoeg!“ hüüdis Juta ehmuult.

Wana daam ohkas ja waatas nagu ärgates üles.

„Minu wõõraspoeg — kas ütlesin ma nii? Noh, kui ta jeda kuuleks, võib olla salgaks ta minu ära. Tema ei ole juba algusest saadit tahtnud olla minu wõõraspoeg. Kui ifa minuga abiellus, kadus ta, ainult et siin mitte kofku jaada Laura Brinkmeyeriga, sündinud Seideliga, ja jumala pärast mitte pennigi puudutada tema rikkusest. Ja muidugi, Günter Hohenegg on uhke, wäga uhke!“

Ta nägu oli walust ja meelefibedusest nagu kwiistunud. Sügaw, seletamatu kaastunne selle üfifu wana proua wastu walbas Juta südame. Loomusunnil leidis ta, et ta siin oli leidnud wõtme tädi Laura olemuse traagilisele sõlmele.

„Mina ei saa aru, tädi Laura. Uhke võib Günter von Hohenegg olla, aga mitte enam kui iga teine õige mees. Kõrkusest ei ole ma temas jälgegi leidnud.“

Broua Laura naeratas — ifelaadi, pehme naeratus, mis kõit fibeduse ta näolt ära pühkis.

„Tunnen teda täpselt — midagi paha pole ta hinges. Et ta mind ei tahtnud tunnustada — sellest sain ma ka wäga hästi aru.“

Juta laskus ettepoole.

„Siis ei ole ja tema peale pahane?“ küsis ta ruttu.

Tädi Laura raputas pead.

„Oh ei. Aga ütle mulle, kas ei ole ta sinuga iial rääkinud Hoheneggist?“

„Ei, tädi Laura. Kord tahtsin temalt küsida, kas ta siin kadunud mehega sugulane on, aga seda ei teinud ma ometi.“

„On ka nii parem; temale ei oleks see wististi mitte meeldinud, et minu sugulane oled. Waewalt oleks ta sulle siis ka lillesid saatnud.“

Juta punastas.

„See oli ju ometi ainult wiisakuse nõue,“ ütles ta segaselt.

Wana daam silmitses teda mõtiskledes.

„Noh, sina mõisid temale hästi meeldida. Aga palun, jutusta mulle temast enam. Kas tead, kuidas ta käsi käib? On tal niipalju isetulekut, et saab elada?“

„Tema ütles, et on waene kirjanik, kes enesele peab leiba teenima. Aga ta nägi alati üllas ja elegant wälja.“

„Kirjelda mulle teda. Nägin teda wiimati waid tund aega — isa matusel.“

Juta hingas kergemini. Pahameelt ja wiha Günter v. Hoheneggi wastu tädi Laura olewus ei ilmutanud. Wastuotsa, tal näis tema wastu olewat suur, aga walus huwi. Kui kummaline see ometi oli, et Günter Hoheneggi tädi Laura wõõraspoeg oli ja et ta nüüd ise siin tema isakodus külalisena wiibis!

Nii täpselt ja pikalt-laialt kui Juta kõik ka jutustas — ka oma wiimsest kohtamisest Günteriga, kusjuures ta tema wiimseid sõnad omale jättis — tädi Laura ei wäsinud kuulmast. Siin kohtasid kaks naiselüüdat waikwas, awaldamata armastuses inimese wastu, ehkki see armastus oli kummagi juures erilaadiline.

Hohenegg näis olewat Jutale nüüd weel pool huwitawam; nüüd teadis ta, et Günter Hohenegg oma noorusa oli siin mööda saatnud. Tädi Laura tundis loomusunnil, et Juta teda mõistna saab kõiges, mis ta hinges elut- ses ja oli elutsenud.

Kui teem wiimaks oli tühjaks ammutatud ja kolm daami waikides oma ette olid wahtinud, ütles Juta pelglikult:

„Kui see ei ole liig ettetikkuw, tädi Laura, siis julgeksin luba paluda kõigi sinu lossi ruume, mida ja ise ei tarwita, maadata.“

Wana daam waatas tema poole sooja, lahke pilguga.

„Sa mõid kõik maadata. Kui see teile sobib, juhii teid ise. Ja see mõib sündida kohe.“

„Ja tõsis. Ka oed tõsib.“

Nüüd järgnes ringkõik lossis. Leena ja Juta waatlesid hõnnastunud silmil kõik warandusi, mis siin Oksroosikeselossis warjatuna seis- sis.

Peaasjalikult Juta, kes peene kunstitudega kõiki neid warandusi, kallid gobeliine ja maale, sjangsi ja proufi ning kallid riideid imestas, suntuks waewalt warjata oma rõõmu.

Tädi Laura ohkas.

„Sina näid neid wana asju hästi tundwat. Mina tunnistari awalikult, et ma nende wäär- tusest aru ei saa. Tean ainult, et mõnel neist asjust määratu rahawäärtus on. Palju neist kunstiasjadest olid emme mind läinud wõõras- tesse kätesse. Minu mees oli nad pidanud ras- kel ajal ära müüma ja pantima. Ma ei tea, kas teate, et ma Hoheneggi ostsin, kui ta haanri alla läks, weel emme kui ma herra von Hoheneggiga abiellusin. Temal ei olnud tooford enam midagi muud kui wana poollagunenud herrastemaja bufikuristikus. Pärast meie abiel- lunist ostis ta neist asjadest kõik tagasi, mis aga weel kättesaadaw oli. Tooford räägiti ümb- ruses: „Lest Brinkmeier ei taha mitte lõnga- otsagi Hoheneggist kaotada; esiti ostis ta hõ- beda, siis mõisa, siis nime. Ja nüüd tahab ta ka wanad asjad tagasi saada.“

Kuna tädi Laura nii jutukas oli, julges Juta täis ausaid tundeid ütelda:

„Nad tegid wististi ülekohtu. Eks ole, tädi Laura, ja armastajid herra v. Hoheneggi — ja sellepärast abiellusid sa temaga?“

Kirjeldamata pilguga waatas Laura Ho- henegg noorele armsale neiunäole. Leena seis- eemal ja silmitses suure huwiga üht kallist pit- siwaipa. Ta ei olnud nende juttu tähele pannud.

Ja siis ütles wana daam poolwaljusti, nii et seda waid Juta mõis kuulda:

„Ei, ma ei armastanud teda — ta huwi- tas mind sama wähe, kui teised mehed — sest- saadik kui ma oma noores eas seda ei saanud, teda ma armastasin.“

Hele puna tõusis Jutale näkku. Selles tunnistuses, mis peaaegu sojinal wäljendati, peitus nii tibe walut, nii südamesse tungiw ahastus, et noore neiu silmad südamlikus kaas- tundes niiskustid.

Leena oli läinud juba lähemasse tuppa, nad olid kahekesi. Nüüd wõttis Juta wana proua käest impulsimofelt kinni.

„Tädi Laura, kõik su olewus paistab mulle olewat kastetud libedasse walusse. Mulle näib, nagu oleks sulle si terve ilus elu wäär- tusetu. Wõimalik, et oled palju rasket läbi elanud. Ma tunnen, et sa kannatad sügawa kurbuse all. Oh, kui mina sulle wõiksin midagi head tehal! Mulle näib, nagu oleksid sa kõiges omas rikkuses ometi õige waene armastusest.“

Wana daam silmitses teda pijut aega niis- keil silmil. Siis wõttis ta Juta soojast käest kinni ja tõmbas ta sügawale afna alla, kus

seisis kirjutuslaud. Nad wiibisid kadunud wabaherra endises töötoas.

Kirjutuslaual oli faks suur püüwa — üks neist kujutas jaledat, üllast prouat, kel tõsised lahed silmad, ja teine oli ühe umbes wiiteistkümnendaastase, rahjalikonda kandwa poisji pilt.

Wiimasele õjutas Laura Hohenegg.

„Seal selle pärast sain ma proua von Hoheneggiks. Tema pidi mulle olema pojaks, feda mul enesel ei olnud.“

Juta silmad suurdufid.

„See on ju Günter v. Hohenegg poisikesena.“

„Jah — see on tema ema — proua, feda ma olen nimetumalt austanud ja imestanud. Eks ole tõst, Günterile ei wõi pahaks panna, et ta niijugusele emale mind järeitulisjaks ei tahtnud, mind, kes ihukene on kui ma olen?“

„Tädi Laura!“ hüüdis Juta kaastundlikult.

Wana daam pühkis ruttu silmi. Siis hahtas ta täis libedat pilget naera.

„Ja jah, inimene on imelik olemus! Ma ei ole mõnikord enesest ijegi aru saanud. Et mul enesel last ei olnud, siis tahtsin enesele lapsi osta. Ja mu süda oli nii jöle, et just feda uhket, jaledat junkrit ihkas. Gjimesest pilgust saadik, mil feda nägin — tooford oli ta alles laps ja ta ema elas weel — olin oma südame riputanud tema külge. Nägin feda siis sirguwat — ta ema suri — siis suri ka minu mees. Olin nüüd rikas leff. Siis kuulsin, kui halwal järjel Hoheneggi lood olid — kuulsin, et wabaherra peab oma pojaga puidusesse minema. Siis korraga ärtas mu südamesse rõõm. Mina olin rikas ja wõisin Günterile ta kodu alles hoida, kui ainult tahtsin. Nefusin, et pärin selle eest pisut armastust ja tänu, olgugi et olin wilets ja harilik olemus. Arwajin, et see Günteri ema mõttes oleks tehtud, kui ma Günterile Hoheneggi tagasi tõin. Tema pidi siin jälle olema herra. Aga tema wiskas mulle kõik põlglikult jalgade ette. Ja sellest hoolimata — sellest hoolimata ripub mu ijemeelne süda, ripub mu ijemeelne süda ikka weel tema küljes emaliku armastusega. Ma elan ja töotan siin ainult selleks, et Günter Hoheneggi mõis korras oleks. Sellepärast ei ütelnud ma ka ial sõnagi selle wastu, kui ta isa kõik need kunstivarad kallil raha eest tagasi ostis. Günter peab peale minu surma siin olema isand ja kõik, mis talle oli armas ja kallis siit eest leidma. Kui mina enam ei ela, ehk on ta siiski minu wastu weel õiglane. Siis peab ta ka kuulma, milline jöle igatsus mind ajas tema isa naiseks saama.“

Wäsinult jäi wana daam pika kõne järele wait.

Juta wõttis ta käe ja pigistas feda südamekult oma soojade kätega. Ta silmad sirwisid sügawas meeletuigutuses.

„Kui kallis ja suuremeelne ja oled, tädi Laura! Nüüd näen ma, et sa ei ole waene armastusest. Kes nii tugewasti ja südamekult wõib armastada, on kõigest hoolimata fadestamise wäärt, ka kui ta armastust ei wastata. Teaks Günter Hohenegg, milline süda sul on, ta oleks siin wastu hoopis teistfugune, selles olen ma kindel. Mifs ei ole sa temale teatamud kirjaltikult feda, mis mulle praegu teatasid?“

Proua Laura otfaefine läks kirpa.

„Ka minul on oma uhkus. Seal, kus ma täiel käel tahtsin fingitust anda, ei wõi ma ferjata!“

Ta waatas kaua Günteri pildile.

Siis pööras ta ruttu kõrwale. Ta silmad põlesid. Ja nüüd waldas ta kinnist hinge otsefui häbi, et ta oma walu oli unutanud.

„Jöledus on, et feda kõik sulle ütlen. Unusta see — ma ei tea ifegi, mifs ma selle sulle kõik teatafin, mis seni mu hinges lufu taga on seisnud. Aga et sa mulle teateid tõid temast — see wiskas mu tafakaalust wälja. Mii kinnine kui ma muudu ka olen — täna olin ma eht wana lobafuu. Selle pead sa unustama, Juta.“

Noor neiu raputas pead.

„Ei, tädi Laura, feda tundi ei unusta ma ialgi. Aga mälestus sellest olgu mulle püha. Ma tänan sind, et sa mind armastad oma usalduse wäärilijeks.“

Wana daam waatas pisut aega erutatud näole. Ta nägu tõmbles kummaliselt, ja oli naagu olets ta tahtnud weel midagi ütelda. Siis aga pööras ta ruttu ümber.

„Läheme!“

Ruttu läks ta kõrwaltuppa. Juta järgnes talle mõtiffledes.

Kõrwaltoas leidfid nad Leena wainuastatult üht kallist tikandust waatlemast. Ka Juta imestas feda.

Proua Laura oli äkki wait jäänud. Natufese aja pärast ütles ta ruttu:

„Teie peate lubama, et nüüd lahkun. Johanni juhhib teid edasi. Mina ei ole harjunud enam pikalt westma. Aga kui teid minu ijewardused ei kohuta, siis palun teid edespidi fagedamini oma juure. Lafen teile Johanni kaudu ütelda, mil mul jälle aega on.“

Ja ruttu lahtus ta.

Mõni minut hiljem oli Johann kohal ja juhitis neid edasi. Tema teadis kõikfugu hurnitawaid lugufid jutustada Hoheneggide minewikult.

Leena kuulas neid jutustust f suure tähelepauuga, aga Juta mõtted wiibisid weel ikka

kummalise jutuajamise juures tädi Lauraga, ja ta noor poe süda oli täidetud südamlikuft kaastundmuseft.

20.

Järgneva päeva emmelõunal oli Juta, maalimisesemeid kaasa võttes, Prantslastekivi poole teele läinud. Leena tahtis oma mehele kirjutada pikka kirja ja siis pargis puhata, kuni Juta jälle tagasi jõudis.

Jõudes Prantslastekivi juure, silmitses Juta weetlewat maastikupilti uue huviga ning laotas siis oma maalimisesemeid laiali.

Kui Juta pildi pealiskaudsetes joontes oli sfitfeerinud, tõusis ta emast pisut liigutama. Ta ronis mäekülge mööda alla ja sammus läbi bukturistiku viivat jalgteed mööda päikesepaiste käes helendava wana herrastemaja poole. Ta tahtis seda üsna lähedalt waadelda, teades, et seal ei elatud.

Oma maalimiswahendid jättis ta rahulikult Prantslastekivi juure.

Pilk wahetpidamatult maalerlikul majal, pani ta waewalt tähele muud ümbrust. Ja nii ei märganud ta ka, et kuristiku suus üks noormees puukännul istus ning teda suuul usknata silmil wahtis.

See oli Günter v. Hohenegg, kes eile pärast lõunat wanale kodumaale oli jõudnud. Wäga rõõmus, et armas wana maja korras ja mõned toad elatavad ja mugawad olid, oli ta kohe sinna elama asunud. Ta oli uskunud, et enne weel mõned päewad peab elama wäikeses külawõõrastemajas, kuni talle eluase walmistati. Liigutatud wana Johanni ustawuseft — kelle hoole arwele ta maja korralduse kirjutas — oli ta külas kohe läinud oma wana amme Katrin Völlmeri juure. See oli kohe walmis oma junkru feltis wanasse majasse minema ja tema majapidamist juhtima, kuni ta seda wajas.

Nii oli siis Günter wanasse majasse elama asunud täulikuis ja rõõmjas helemuses. Kõige enam rõõmustas ta tubade mugawa sisesseade üle. Jga wana mööblit teretas ta kui wana tuttawat. Oli ta ju poisikesena tihti pööningul ringi kolunud ja kõige meelhamini mööblite hulgas askeldanud. Ta awaldas Katrinile oma imestust, et wanad mööblid weel nii korras olid.

"Siin oled ka sina mististi waewa näinud, Kathrin. Nimult sulle ja wanale Johannile mõlgnen ma tänu, et mul nüüd nii mugaw kodu on. Ma ju ei teadudki, kui rikas ma

weel olen, wastasel korral oleksin juba ammu koju tulnud," oli ta ütelnud.

Katrin oli pisut nuiganud ja siis wastanud: "Oleme junkrut küllalt kaua oodanud, Johanni ja mina. Nüüd on koit jälle hea, et ometi siin olete."

Jmhästi oli Günter sel esimesel ööl wanal kodumaal maganud. Siis oli ta hommikuft saadil metsas uidanud ja istus nüüd metsa ääres puukännul.

Katrin pidi pärast lõunat minema Hohenneggi ja Johannile tema tulekut teatama. Günteril oli tung teda tänada.

Günter oli olnud rõõmus, et kord sibile saabus ja Berliinist mõis lahtuda. Proua Loolo oli talle elu wiimastel nädalatel eriti raskest teinud oma otse pealetungiwa armastuswäärlikkusega. Aga mitte üksi proua Loolo eest polnud ta põgenenud; teda ajas weel üks teine asi Berliinist eemale: igatsus Juta järele, millele ta ometi ei tahtnud järele anda, teades, et ta armastus selle netu wastu oli lootusetu.

Kuna ta nüüd siin istus, ümbritsetud kodumaa magusast rahust — tuli see kelle eest ta oli tahtnud põgeneda, läbi buktimesta tema poole.

Ta ei jaksanud sellest aru saada.

Wägisi raputas ta enese wiimaks sellest mõlumuseft lahti, mis teda ümbritses, ja ajas enese sirgeks. Tõesti, see polnud unenägu.

See oli tõesti Juta Falkner. See oli ta uhke kena kõnnak, ta järeloomata kehahoid. See oli ka sama armas, peen nagu ühes mõistatuslikkude ja ometi selgete silmadega. Brisken ja termem nägi ta wälja kui wiinatati. Aga ta kandis ifka weel leinariideid ena pärast.

Kust sai Juta Falkner siia Hohenneggi — siia bukturistikku? Kas see ei olnud nagu — imetegu?

Ta ei jaksanud sest aru saada.

Juta ei aimanud, et teda nii terawasti silmitsjeti. Ta uskus enese siin üksi olewat ja ei pannud tähele salelat meest, kes teda kui ilmutust silmitses.

Rahulikult sammus ta oma sihi poole, silmad wanal herrastemajal. Siis jäi ta äkki nagu kohkudes seisma. Ta oli praegu märganud, et maja akende eest eesriided olid ära tõmmatud ja aknad ise lahti olid. Korstnast tõusis peen suitsujanmmas õhku.

Mis see tähendab?

Ta ei julenud edasi minna. Praegu tahtis ta pöörduda, kui Günter Hohenegg järsu liigutuse tegi ja üles tõusis.

(Järgueb).

Phocas.

Rootsi kirjanik Per Hallström.

Phocas elas hea tüki maad Sinope müüride ees aias, mille ta kaua aega tagasi pärinud ja mis parajasti nii suur oli. Et ta seda ükski suutis harida. See tegewus kestis kogu päewa, päikese tõusust päikese loojaminekuni.

Seal oli tuhat tööd teha: wiljapuid pookida, piirata ja toetada, wiinapuid lõigata ja punakaspruunide pajuokstega üles siduda, nii et nad kõige paremat päikesesoojust wõisid saada; juurwilja külwata ja istutada, walada ja warjata; tigused korjata ja raagudest tuld teha, kui öökülm kewadel õisi ähwardas Iga õhtu, kui töö lõppes, oli ta naerataw ja rõõmus, ja ta selg ning kehaliikmed walutasid wäsimusest.

Ka magas ta wäga hästi, ja mis ta elule muudatusi töid, olid aastaajad; aga need libisesid nii waikselt ja märkamatul tüksteisesse, et tal harwa meele tuli neid aastaid kokku liita ja järele mõtelda, kuipalju ta neid läbi elanud ja kuipalju talle neid wõis olla määratud.

Mõnikord tulid rändajad ja koputasid ta uksele, kui nende jalad juba nii paistetanud olid, et enam linna ei jõudnud jõuda, wõi kui neil öömaja maksuks raha puudus. Phocas wõttis nad kõik ühesuguse lahkusega wastu, külastas neid puu- ja juurwiljaga, mis tal oli, ja andis neile oma kambri magamiseks. Ise heitis ta siis ettetuppa põrandale ja pistis jalad ümberkukkund korwi, et neil paljal põrandal ei oleks külm, ning magas seal sama hästi.

Mis aiasaadustest üle jäi, jagas ta ümbruskonna waestele, igale, kes käe wälja sirutas ja temale waatas.

„Wõta ja Jumal õnnistagu sind!“ ütles ta. „Tema on selle kõik lasknud kaswada.“

Rohkem sõnu leidis ta harwa; aga tema puuwili maitstes nii hea, palju paremini kui teiste puuwili, ja Phocase hääl oli nii waikne ja mahe ja tema näoilme nii rahustaw, et nii mõnigi temast lahkus tundega, nagu asuks tema juures õnn waiksemana ja suuremana kui kellegi teise juures, ja kõik imesta-

sid, et ta ei äratanud vähematki kadestust, waid ainult igatsust. Tema pilti ja silmi nähti oma ees ja murti pead, kuidas ta oli selleks saanud, kes ta oli, ja oldi weel himulikum sellele küsimusele wastust saama, kui kosutawat puuwilja uuesti maitsuma.

Sellest tuli, et enam kui üks walimis oli Phocase usku jagama ja teda palus ennast saata preestri juure, kes siis ühel ööl mingisugusel warjatud, jahedal-sulisewal allikal ristimise ette wõttis. Ka temalt eneselt nõuti õpetust ta õpetuse saladustesse; aga siis sirutas ta oma krobelised käed wälja, nõnda, nagu oleks ta neist midagi lasknud kukkuda, ja naeratas alistuwalt.

„Ei mäleta enam, mis olen teile ütelnud,“ wastas ta. „Saladusi mulei ole ja ma oskan nii wähe Puuwilja wõin teile anda; mis nad ka wäärt on; anne tuleb ometi südamest—aga ütelda, kuidas nad tekkinud ja kaswanud ja walminud, seda ma ei oska. Nad wajawad wihma, wägewat päikest; neid peab nii hoolikalt ja täpselt rawitsema, nagu oleksid nad wäikesed lapsed, ja muu peale ei wõigi enam mõtelda.“

Kogukonnas istus ta wiimses reas ja nokutas siin ja seal lõbusasti, kui üteldi mõni sõna, millest ta põhjalikult aru sai, aga ise ei rääkinud ta ijalgi. Ta hakkas wanaks jääma. Juuksed walgenesid ja ta selg paendus ikka kõweramaks, mida enam oksi ja wõsusid ja taimi ta tugelele sidus, et nad saaksid enam walgust.

Mida ta omas terwes elus temale nii kallis wäikeses maailmas kõige enam armastas, olid lilled. Tema neid ei kaswatanud, sest maapind oli ju õieti ainult selleks, et toitu kaswatada näljastele suudele; aga siin ja seal tema põllulapikeste äärtel ja peenardel-teedel nende wahel jäid nad seisma nii, kuidas maa neid ise andis, ja kõige kiwisemal pinnal, kingu harjal, kus ta weel harimata oli, kaswasid nad lopsakalt ja metsikult.

Keset talwel seisid walged ja roosilised lilletähed tihedalt hallis rohus.

Kullakarwa krookus tuli hiljem, nii nagu oleks maa väikeste päikeseleekidena üles loitnud, et suurtega kokku saada.

Külmalilled oma udusulgiste wartega ja ümmarguste peadega, mis ruttu wäsisid, töid igauks oma erilise peene warjundi wioletist alla kuni siniseni ja üles kuni tulipunase punaseni. Peened nartsissid painutasid oma kaela nii kenasti, kuigi polnud olemas peeglit, hüatsindid kräsusid oma karikaid nagu wesineid oma lokke, kelle olemasolu küll ei peaks uskuma, kellest aga wõimata oli midagi paha oletada. Siis oli seal weel lugematu palju teisi, kõik ühtwiisi ilusad ja haruldased. Ja kui kewad täiesti oli õitsmas ja ju kõik ta õhk ööbikute põnewa rahutusega kokku kõlas, siis leidis ta paljudes kohtades walgeid liiliaid, kelle soonestiku wõrgust punane läbi siras ja seest poolt süwenes, nagu peituks neil soe süda.

Phocas oli ettewaatlilik, et mitte ühelegi neist astuda, ja kui ta need pidi ohwerdama, mis ta wiljakandjale maale kahjulikud olid, siis lühikese tumma wõitluse järele, ja ta pidi enesele õige tungiwalt meele tuletama, et piirijooned pidid õiged olema, enne kui ta otsuse tegi sahaga wagu ajada. Ta ei waadanud ka heameelega taha, kui see oli sündinud. Aga see oli peaaegu ainus pilw ta õnnetawas, ja sellegi peletas ta järelemõtliku ja päikesepaistlise nacratusega, mõeldes oma inimlikule nõrkusele.

Uhel õhtul suwe algul tulid kaks meest linnast rännates tema juure.

Neil näis olewat rutt. Nad näisid olewat kärsitud ja wäsinud ja üksteise peale pahased, tülitsedes tee pärast ja pisut kahewahel ka enestega, kas peatuda wõi edasi rännata. Nad olid küsinud oma sihi järele, ütlesid nad, aga neile antud petlikud ja segased wastused. Inimesed waletasid lihtsalt kawaluse pärast. maailm oli täis tuska, kiwid põletasid jalgu ja nüüd pidid nad ööseks peawarju nõudma, et järgmisel hommikul olla ettewaatlikumad.

Phocas seisis läwel ja nägi neid tumedana wastu õhtuvalgust tusaste nägudega. Nende peade taga seisis linn õhuga, mis rahutu ja paks oli kõigi kollete suitsust ja wõistlewast askeldamisest seal all.

„On näha, et sealt tulete,“ ütles ta ja mõtles kuulujutule, mis ju mõnest ajast saadik oli tunginud temanigi: et wäljas maailmas kõik koondusid wihale ja pahadele tegudele ning kõiksugu hädaohtudele. Paljud olid kartma hakanud ja olid kartnud oma laste pärast, mõned olid isegi rändama läinud ja olid õõseti raskeid kandameid tassinud üle järskude teede ja mägede, mis juures nad komistades hoidusid häält tegemast. Ise oli ta kõik selle, nagu muugi, rahuga wastu wõtnud.

„Sealt tuleb wähe head,“ jatkas ta. „Olge nüüd rõõmsad, et see kõik Teil selja taga; puhake ja leppige sellega, mis teile wõin pakkuda.“

Ta saatis nad tупpa ja pani külalistele paar lampi põlema; aga tal oli niipalju muretseda, et tal waewalt aega oli neid silmitseda, kuni kõik walmis oli ja ta neile toidud lauale tõi. Just ilusad mehed need ei olnud. Nende käed olid krobelised, nende kõrwad rusikawõitlusest laiaks pigistatud. Jämedad lühikarwased silmakulmud tegid, et nende pilk oli torkaw, toores. Aga nad lasksid toidud maitsta enestele ja juba see rõõmustas Phocast nii, et ta nad leidis wähem inetud olewat. Ise ei söönud ta midagi, waid mõtles ainult, kuidas wõõrastele kõik kõige paremini ja mugawamini korraldada.

Nad näisid nüüd rahul olewat, olid jalad wälja sirutanud ja sõjariistad kõrwale asetanud.

„Meie tulime iseäraliku ülesandega teele,“ ütles üks neist; „otse õudne paistab see meile nüüd siin, kus nii rahulikult ja mugawalt istume. Wõiks inimene ainult oma kõhu täita, wana mees, ja liikmed wälja sirutada, muud midagi, maailm polekski nii paha. Aga peab tegema nii mõndagi kui tahetakse elada.“

Phocas nokutas lahkesti ja mõtiskledes:

„Seda peab!“

Aga et ta wähematki uudishimu ei tunnud, siis ei küsinud ta ka, mis töö neil nüüd ees oleks.

„Inimesed hauduwad nii palju paha ja jumalawallatuid uudiseid wälja,“ ütles teine ägedasti ja noogutas oma tõmbi peaga selle juures, nii nagu oskaks ta oma mõtteid ainult nii wälja puistata. „See ei wõi nii edasi minna ja kel rusikad on, peab sekka lööma.“

Jah, inimesed satuwad mitmele teele, mõtles Phocas, ja talle tulid meele rahatuks tegewad kuulujutud, mis talle kõrwu olid puutunud, aga otsusega kaasinimeste üle polnud ta ometi nõus.

„Armas sõber! Asja peab rahulikult kaaluma. Tuleb aeg, tuleb nõu,“ ütles ta ainult. „Neil kõigil on ometi midagi head kawatsusel, kuigi nad selle siis rutuga unustawad, Ka sügise tuuled on ju karedad ja külmad, aga see sünnib ainult selleks, et kõik seemned tuules saaks lewineda.“

„Meid on nüüd saadetud otsima meest, kes kõige pahemaid eksiõpetusi lewitawat ja teisi hukatusele meelitawat. Me peame ta linna wiima, kaitsku ta seal oma nahka. Meie ainult saadame teda, küll teda siis juba aitatakse, ha ha ha...! Tema juure otsime teed, aga meid on walega ja pettusega ninast weetud. Tema nimi on Phocas — ehk tead sina, kust me ta wõime leida?“

Phocas oli neile parajasti oma ilusamat sawikaussi ümmarguste punaste õunttega wiimas. Kui ta oma nime nimetamist kuulis ja kõigest aru sai, nõtkusid ta põlwed ja õunad näisid nagu iseenesest kausi äärele hüppawat ja maha karata tahtwat. Nii ruttu kni suutis, püüdis ta tasakaalu jälle tagasi, aga ta käed wärisesid weel ikka kausi all. Ta naeratas kohmetult oma segaduses ja ei teadnud, mis wastata.

Mehed silmitsesid teda ja mõtlesid: Ehk on ta selle sõber, keda me otsime. Ta näib olewat hea, wana narr, ja me ei taha teda just nüüd kimbutada, mil ta meid külastab. Homme on seks weel aega, ja pealegi on weel teisigi.

Sellepärast ei korranud nad oma küsimust, ja Phocas pani õunad lauale ning taganes, ära oodates, mis neile weel wõiks teha, jalg edasiastumiseks walmis. Aga ta pilk oli weel pisut äraolew ja pidi enda maha lööma, kui ta laskis käia üle külaliste peade oma kodu tutawate majariistade suunas.

Kui mehed olid söönud, juhatas ta nad magamistuppa ja soowis neile head ööd.

„Kus sa ise magad?“ küsisid mehed kahekesi; sest nad märkasid, et majas oli üksainus wodi.

„Arge selle eest muretsege, sõbrad!“ wastas tema. „Küll ma juba koha leian.

Mul on ka enne seda weel midagi toimetada.“

Nende sõnadega lahkus ta neist.

Ta läks aeda ja kobas kinguharjal kohale, mida ta tema wäljawaate pärast wäga armastas. Hommikul, kui ta kastelangemise jaheduse järele oma were oli tööga elawamalt ringjooksule ajanud, armastas ta wastu päikest sinna üles tema kõrgusele karata. Siis oli, nagu ei olekski tummas maailmas midagi muud kui taewa kuldleegid ja pühalikult pelglik, kummaliselt erutatud hing, mis oma wäiksust tundis, aga ometi teadis, et ta ka sellesse kuulus. Kogu päew oli seal ilusam kui kusagil mujal; pehmena libisesid maajooned puude alt eemale, ja eemal kauguses seisis mägestiku sinetaw äär. Nüüd polnud sellest midagi näha, sest ilm oli pime. Ainult jaaniussid wedasid oma särawat ja jälle kaduwat sädemewörku.

Phocas leidis labida ja kõblase ning kaewas muru lahti. Hajameelselt mõtles ta, et nüüd wõimatu oli näha, kas ta selle juures lillesid wigastanud, aga ta töötas sellegipärast kiiresti ja asetaski mättad ettewaatlikult samas korras kõrwale, kuidas ta nad oli selga wõtnud. Teda õnnestas teadwus, et see koht päewawagel ilus oli.

Ta kaewas haua wäga sügawa, ja raske oli töö, kui ta maa sigiwa mulla all jõudis sawini. Tema tundis maa pealiskulda ja teadis, et see oli helepruun, selge ja täis elu, niipea kui ta päikese kätte pöördi.

Kes oleks wõinud uskuda, et seal all kõik nii tarretu ja surnud on? mõtles ta ja läks kurwaks ja peaaegu wõpatuski seda mõteldes. Ah, katkestas ta oma mõtte, mis see tähendab, kui aga kate selle peal nii ilusasti ja rikkalikult wõib õitsta, nagu ta tõesti õitseb?

Kestis tüki ööd, kuni haud walmis sai, ja ta oli wäga wäsinud.

„Ei maksa nüüd enam tuppa minna,“ ütles ta enesele waljusti; „wõiksin nad ju äratada. See poleks mullegi hea, sest nad wihastaksid. Ohk on pehme ja herrandlik Jumala waikses ilmas. Magan siin sama hästi.“

Ja ta heitis haua ääre pikali ning toetas oma pea wäljatõstetud murukamarale.

Talle ei tulnud nii pea uni, ja kui ta seal nõnda väherdas, jäi ta wiimaks nõnda lamama, et ta nägu otseti ülespoole oli ja ta silmad üles taewaruumi waatasid, mis ta pilgu ees wõlwus ja ikka suuremaks ning suuremaks läks, mida kauemini ta sinna wahtis. See oli väga sügawsiine, aga mitte sugugi enam nii tume kui enne paistis. Enam oli ta tuhmist walgusest koondunud, mis tuhandeks kimbuks hargnes ja kõigi wastutulewate kiirtega ühte sulas. Taewas oli otsanitais tähti; neil polnud lõppu, kuhu ka waadati. Lõpmata leidis ta uusi sealt, kus ta neid warem polnud märganud.

Nad seisawad nagu lilled rohus, mõtles ta; algul märgatakse ainult mõnda, kui pilk paigal hoitakse, siis leitakse ikka enam ja enam neid, mis lehtede ja kõrte warjus seisawad. Ja tal oli hea meel, et ta tähti nüüd selle sarnaduse läbi arwas paremini mõistwat kui enne. Muidu oli öötaewa kumerus teda oma imeliku, jaheda ja tumma suurusega ennem pisut ehmatanud. Kui ta palwetundidelt koju rännanud, siis olid talle kõik need tähed paistnud olewat nagu igawesed küsimustejõed, mida waewalt inimlikkudesse sõnadesse sõlmida wõis, aga ometi nagu igalt ühelt wastust nõudsid: Kes sa oled, mis elab sinus? Nüüd oli ta neile hea ja wastas nende pilkusi silmi pilgutamata, Kaua lamas ta nii; wiimaks wajusid ta silmad kinni ja ta jäi magama.

Wastu hommikut, kui ilm külmaks läks, tõsteti ta pikkamisi teadwusetust rahust, ja unenägu waldas teda.

Ta kanti üles. Kuidas see sündis, seda ta ei teadnud, aga ta tundis selgesti õhutõmmet oma kehaliigete ja nõi ümber kergesti lödisemapanewas uimastuses. Pea oli wajunud tagasi, jalgadel puudus raskus. Oma kohal nägi ta tähti, aga palju lähemal kui muidu, palju selgemad ja suuremad. Nad olid otse lillekujulised, millega ta neid oli wõrrelnud; iga kiir oli üks lugematudest lehtedest, ja ükski ei sarnanenud teisele, kui wäikesed nad ka olid. Ja igal ühel neist oli ka oma eriwarw, hiilgaw walge, roosiliste ja kullaste warjunditega.

Ta ei olnud neid weel iial enne nii ilusatena näinud.

See on minu silmade süü olnud, mõtles ta. Kui õnnelik olen ma nüüd, et neid tohin näha sellistena, millised nad on!

Ja siin ning seal nende wahel sirasid teised suuremad lilled, imetaolikud, mitte iial aimatud. Need olid wabisewad kulla ja punase leegid, ühiseks kokku joodetud ja wäljapoole paenutatud nagu roosilehed, enne kui õis ainukese tunni on õitsnud. Need olid hiilgawad wäikesed päikesed, mis kogu maailma elu näisid oma kiirtewõrku wõluwat. Need olid lillia õied, walged kui hommikutaewa tõrwikud, põlewa lilliawerega, mis kummaliste joontena läbi nende tuksuwa südame tõmbusid.

Phocas ei jaksanud oma himu täis wahtida, ja kui suur ja kui wõõras see oma suuruses ka oli, ometi hõiskas ta kõigele sellele täis äratundmist wastu.

Ma saan neist ju aru, ütles ta, olen ju alati nende keskel rännanud, kuigi mu silmad tookord liig tõntsid olid neid kõiges nende hiilguses ja ilus nägema. Nende juures tegin ma tööd. Nad paistisid tookord olewat minu arust wäetid, nagu mu töö ja minagi, aga nüüd alles näen ma, mis neis seisis.

Ja ta sirutas käed wälja, et neid oma rinnale tõmmata ja järele katsuda, kas neis lilledes ka lõhna peitub, ja puudutada nende jahedat, peent nahka.

Ta käsi löi raskesti wastu märga maad ja kiwe, ja ta ärkas. Oma kohal, aga palju kaugemal kui öösel, nägi ta taewast; kahwatud walgusest, mis lähenes, nägi ta tähti wähenewat, nõrgemaks jääwat, kaugenewat. Aga ta naeratas weel selle üle, mis ta näinud; ta tundis neid ja nokutas lahkesti pead, samuti teretuseks kui jumalaga jätteks.

Ta tõusis ja märkas, et tal oli väga külm ja et teda raputasid külmawärinad. Ta waatas hauda, mille ta pime-das kaewanud, leidis töö olewat hea, ja läks siis külalisi äratama.

Kui nad wälja tulid, oli juba koidu-walgus wäljas, ja rauk läks walgena, küürus ja lödisedes sinna, kus ta oli wiibinud öösel.

„Mina olen Phocas, keda te otsite,“ ütles ta. „Nüüd tahan teilt midagi paluda. Ärge wiige mind sinna alla. Seal pole midagi head; sinna ma ei sobigi,

sest siin oli minu maailm. Siin tahaksin ma puhata, ja sellepärast olen ma — kõik nii hästi walmis seadnud kui oskasin. Kõik on korras. Ja teil, mu sõbrad, pole selle juures enam midagi waewa. Eks ole, mu elu wõtta, seep' see ju on. Sest siis ei saa ma enam kellelegi pahanduseks olla. Wõtke see mult siin kohas, mis mulle on olnud kõige kallim !"

Mehed olid kokkunud ja ei tahtnud oma ülesandest enam midagi teada.

"Me ütleme, et me sind pole leidnud," wastasid nad. "Sina põgene! Meie ei taha midagi paha teha sulle, kes sa meid nii lahkesti oled wastu wõtnud."

Aga Phocas sai tuliseks ja peaaegu ägedaks kärsituses, et tal õnneks polnud läinud selliseid sõnu leida, milliseid kohe oleks mõistetud.

"Kuidas wõiksin ma põgeneda?" wastas ta. "Waadake omeli oma ümber! Siin pean ma ju omeli olema, siin olen ma elanud. Kui teie wastu panete, saadetakse teised, wõib olla kurjad inimesed, kes minu juures suutäitki ei söö, waid mu kohe kinni seowad ja ära wiiwad. Teie saaksite ka etteheiteid, wõib olla weel pahemat, kui teie oma ülesannet ei täida. See kõik ei kõlba, sellest peate aru saama. Ei, tehke, mis teile ütlesin: lubage, et ma oma elu siin lõpetan! . . ."

See oli minu esimene mõte eile õhtul, kui te mind peaaegu ehmatasite, sest asi näis olewat nii wõimatu . . . Siis tulid siia ja kaewasin haa; sest kui haud oleks kaewamata olnud, siis ei oleks te mind kuulda wõtnud. Sest te ei oleks endid tahtnud minu pärast waewata. Aga nüüd, mis nüüd? Nagu muna katki lüüakse, nii teete mulle lõpu; ja siis ajate selle mulla mulle peale niipalju kui mahub. Murukamarad olen juba walmis seadnud, neid soowiksin oma peale. Muidugi soowiksin heameelega, et kõik õige korralikult teete, nii et waewalt märgata on, et siia on haud kaewatud ja siis jälle kinni aetud!"

Mehed ei jõudnud teda küllalt imestada. Tarretult wahtisid nad temale.

"Kuna sul nii kange lust on surra," ütlesid nad, "ja kuna su sõnades mõnigi tera tõtt on, mis wastutusest räägid... noh, siis sündigu, kuidas tahad! Meie ei arwanud, et sulle nii peame tasuma, kui õhtul õuntega tulid. Aga ütle meile esiti, miks sa just sellesse kohasse oled armunud?! Ega sa omeli siia pole midagi ära peitnud, wõi nii?"

Ja nende nägudele tekkis tõntskawal, wali ilme.

Phocas naeratas nii truusüdamlilikult, et kõik kahtlus ja saagihimu kadus.

"See sünnib lillede pärast," ütles ta, "ja wäljawaate pärast, kuigi ma seda enam ei näe."

"Noh, lillesid ei saa sa ju ka enam näha."

Ja hirnuwalt naersid nad teda. Nad leidsid ta olewat nii imeliku, et nende esialgneimetus muutus tooreks lugupidamatuseks.

"Kes teab, mu waesed sõbrad! Tean omeli: et nad on seal. Ja nimelt täna öösel, mil ma siin magasin ja und nägin, nägin ma neid. Palju enam nägin ma. Siin on hea hingata. Selle proowisin täna ära. Kas olete nüüd walmis?"

Ja ta langes haa ääre põlwili, nii et ta keha iseenesest pidi hauda kukuma juba löögi hoost.

Timukad tegid, mis ta palunud, ja kui nad jälle inimeste juure jõudsid, jutustasid nad kummalisest raugast. Nii sai ta saatus tuttawaks ja inimesed hiilisid kohale, kus ta puhkas, ja palwetasid seal kaua ja mõtlesid ilusasti ja südamlilikult temale.

Ajajooksul waadati temale kui pühale mehele, ja kuna igal sihukesel oma iseäralik inimesteringkond on, kes teda wajawad ja ajajooksul temaga oma teatanud saatused ühendawad, siis sai Phocas nende kaitsjaks, kes oma maad kaewawad ja aedniku ametit peawad.

Järwe rööwliid.

Daani kirjanik Svend Fleuron.

Nörgast, soojast õhutõmbusest kantud, heljub suur ojasääsk metsast lähemale. Tema armastab wäga oma pikki jalgu lennates jahutada, neid lastes üle weepinna riiwata. Teised putukad aja-wad teda taga, aga ta pääseb nende eest kergesti pakku. Seal üllatatakse teda äkki: üks kalasuu wiskub kõrgele ja napsab oma lõuad tema jalgade ümber kinni — jäljetult kaob ta woogawate weteringide wahele.

Järw on peegelsile: siraw, lakksile, rohakas must pind, täis sõudwaid suwepilwe. Pilliroog peegeldub ja pais-tab olewat kakskorda nii pikk, puud peegelduwad ja nende lehed on kaks-korda tihedamad; üks punane maja walge lipuwardaga ühel mäekingul muutub tõsiseks wäikeseks weealuseks muinaslossiks.

Teised sääsed järgnewad . . .

Ja tekiwad ringid ringide järele . . . Nagu mutimullahunikud, mis aasapinna ühetaoluse katkestawad, nii häwitawad kalasuu weepeegli ja wiskuwad tosi-nate kaupa tihedalt üksteise kõrwal kõrgele.

Meie wiibime ühes neist weealuse mägestiku orgudest, kus asub see wäikeste kalade parw, mis arwult tuhandeid suur on. Tema all on ruum, mis nii suur kui turuplats, ja ta teeb wee süldade sügawuseni elawaks.

Ühel küljel roomets nagu männad Norra kaljudel; teisel küljel kõigub ja paendub nagu wili Ungari jõemadalikul roheline, tihe järwerohi. Aga ette ja taha poole lookleb org edasi kinkude wahelt läbi, kuni kõik üksteisse jookseb ja tühjasse liiwasesse kõrbesse kaob.

Äkki lööb naabrioru suus kõik kihama ja keema. Wahetpidamata rebitakse wesi alt põhjast üles weepinnani katki; tõusewad mullid, tekiwad keerised — pikk riba järwest on wahutamasa mässamas

Ei näi see olewat ainus, suur loom, kes ennast, wälkkiirelt saba liigutades, edasi wäntab ja kiiliwett ning laineid tekkitab; see kogu möll laseb meid sügawikus näha miljonite soomuste siramist.

Need on ahwenad, järwe rööwliid ja marodörid, kes siin jahti peawad!

Koondunud määratumaks parweks, nagu sõdurid sõjawäes, ujuwad nad, üks rida teise peal, teise kõrwal ja teise taga. Neid on koondunud sadandeid ja sadandeid — ja ometi on neid üks terwik

Pealmine rida asub waid paar tolli weepinna all, ja nii kihutawad nad edasi. Teewad siis kõik äkki pööre, et pikast, wähe ruumi nõudwast marsikolonnist üle minna kompaktsile lahingukorra formatsioonile. Uus signaal, kuulmatu, peale nende eneste ei kellelegi muidu kuuldaw ega nähtaw — ja jälle kujuneb kiires pööres kitsas, kergesti edasilibisew jahiparw.

Ja nagu nad toimiwad ristloodis lagendikul, samuti toimiwad nad püstloodis. Nad tormawad weepeeglist sügawikku äkki ja pea ees, koondunud kogust kedrates pika, elawa niidi.

Ja niit pikeneb, pikeneb ikka enam, muutub peenemaks, ikka peenemaks, kuna nad ühest weealuse mägestiku kitsusest läbi poewad.

Wähemate kalade parw on nende eesmärk. Nüüd on nad orus, kus need wiibiwad . . .

Wäikesed, kärmed magedaweeheringad ei aima weel mingisugust hädahtu; nad on alalises liikumises ja kõik nende tähelepanu on pöördud ainult wette kukkunud, pooluppunud putukatele, kelle järele nad ahmawad. Suud weniwad neil wälja ja awanewad wäikesed sõrmkübarasarnased suukoopad — wesi woolab neisse ja ühes weega toit. Alaliselt wahelduwad nad sügawikust weepinnale — sest kui ülemine kiht on söönud, siis tahab ta rahulikult mõnu tunda, kuni himu nad jälle wõistlejateks muudab.

Plaks, plaks — laintemöll weepinnal heljutab prassijaid, kuna waikne weerõhk sügawikus täissöönuid uinutab. —

Ahwenaid on wallanud jahiõhin . . . tahtmata kõrgendatakse tempot; nad aimawad juba saaki.

Parwe ees ujuwad ühe mustkuldse, tornitaolise juhiga eesotsas umbes kaks-sada parajat portsjoni- ahwenat; need on kõige tugewamas wanaduses ja kõige paremas tujus, ei ole liig paksud raswast ega ka liig närwilised ja wäsinud kõhnusest. Nemad juhiwad — üleannetus metsikuses üksteisest mööda libisedes, et esimestena jõuda määratud paika.

Neile järgneb parwe suurem osa; suured, kohmakad, kõwasti koormatud paadid; ümmargused seljad ja ümmargused kõhud näitawad, et nad igapäise leiwa peale jahti pidades on palju head saawutanud. Nende hulgas on ahwenaid, kes küünra pikused ja kõige paksema rusika jämedused . . . Hõbedana särawad kiiliweekiired näitawad veel kaua sirades nende jälgi!

Metsiku sõjawäe ülejäänud osas ujuwad wäikesed ja suured segamini. . . Siin on sadandeid ahwenaid, kes kaaluwad naela, ja rida rea peal, kes kaaluwad 3 — 4 naela.

Esiotsa hoiab kogu parw ennast sügawal peidus, tõstetud seljaoimustega edasi rutates, kanged oimuokkad ahwardawalt laiali. Peaks kord mõnel haugil meelega tulema neid kahmata, siis pole see paha, kui püssitikud walmis olid.

Äkki kaob parwe eessalk; küünra-pikused peawad jõudu juure andma, kui tahawad sammu pidada; nad wäänawad ja wehiwad sabakruuwiga, selgormuse kange puri on maha lastud. Midagi ei tohi rongi takistada; purjutamine soodsa tuulega on lõpnud — rööwkäik algab.

Saagikindel aimamine waldab kõiki.

Esisalk on rööwleid hästi juhtinud; nad poewad oma saagi alt selle juure ja wiskuwad nüüd õnnetute, ei midagi paha aimawate wäikekalade wahelt üles. Igasugune kord on kallaletungijate keskel silmpilk lõpnud, iga keha tunneb waid ise oma kõri ja mõtleb waid sellele, kuidas teda täita.

Nagu kollased, loitwad wesiwälgud piitsutawad ahwenad wäikekalade parwe üles — ja nagu wiljaterad nälginud kanakarjas, nii kaob üks wäikekala teise järele nende kõrisse. Tape-takse ja hullatakse — ja asi läheb veel hullemaks, kui järelsalk kohale jõuab.

Nüüd on ta seal — ja rahutus all wäikekalade parwes lehwib maagilise kiirusega ülemisse kihti, kus kohmetud kalakesed metsikult põgenedes hakkawad eemale ujuma. Sāde järgneb sādemele wastu taewast, sest et sirawad wäikekalad teed mitte tundes sihitult edasi-tagasi pöörlewad. Iga üksik teeb enese nii pikaks ja peeneks kui suudab, et wõimalikult nägematuks jääda ja wette nagu ära kaduda.

Aga metsik rööwlisalk muutub seda märgates veel metsikumaks: järelsalk kihutab põgenejatele järele ning paneb nende tee eest kinni. Wali laksumine ja sulin kajab nende löömisest.

Metsiku kabuhirmuga kihutab wäikekalade parw laiali. . . Tuhanded nendest otsiwad enestele warjupaika weepinnalt ja hüppawad siin kui elawaks muutunud põhiallikakiired alatasa õhku. Nad segawad läbisegamini ja wõistlewad hädas, kes neist kõige kõrgemale ja kõige kauemini jaksab hüpata. Nagu lendawad kalad hüppawad nad ainsa lopsuga kõrgele, pilluwad sādemeid, et siis jälle sulpsatades sügawikku kaduda. Laks kajab, kui nad kõrgele hüppawad, ja laks, kui uuesti wette langewad . . . need laksud pragisewad kui kōwa wihm!

Aga nende all on tõesti kurat ise wette sattunud! Kollased kuradid ei ahwarda neid ainult kõrwalt, ei, igalt poolt tungitakse wäikekalade kallale. Kui nad matikaupa oma hädalennult õhust jälle weepinnast läbi lõikawad, tarretuwad nad õuduses selle wõi teise bernsteinsirawa silma ees, mis näib wälja tulewat peast; siis awaneb suu, lükkab paar harmoonikahuult ette ja muudab ta trehtriks — ja nagu narmad tolmuimejasse kaowad, nii kaowad wäikekalad tema kõrisse.

Selle paiga kohal aga keerleb terve pilw järwepääsukesi!

Nad lendawad madalalt, pooleni wäljasirufatud jalul ja rippuwail tiiwul, walmis oma osa saama; nad napsawad ja püüawad oma saaki, napsawad mööda ja saawad kahjutasu kalast, kes kogemata sinna kõrwale ilmub, jah, tihti hüppawad kalakesed otseteed pääsukese noka wahesele.

Nad ripuwad neil pikuti wõi risti suust wälja; kisades, kriisates, üksteist taga ajades, lendawad nad nendega minema.

Fakiiri arstine järenwaatus enne „surma“

suurimaid füüsilisi kannatusi. Näiteks demonstreeris fakiir Tahra Bei järgmist: täiesti alasti asetub ta terawatele mõökadele, ta kehale pannakse marmorist tahwel, mille peal lõhutakse haamritega kiwe.

Fakiirid wõiwad isegi kontrollida ja juhtida oma südamlööke ja wereringwoolu.

Omadus, et nad wõiwa jääda täiesti tuimaks kõigi füüsiliste walude wastu, seletatakse nende uskumatu kiire wereringwooluga.

Mõned selle seksti liikmeist on kristlased.

Fakiiri mafmine elusalt arstide ja ajakirjanikkude juuresolekul.

Egüptuse fakiiri Hamid Bei imeteod.

Noor egiptuse fakiir Hamid Bei tegi imestamiswäärseid katseid Ameerikas.

Kui Kopti kultuse liige, on ta saawutanud selle usuõpetuse põhjal oma füüsilise olemasolu täielist allumist mentaalsele.

Ameerikas demonstreeritud katse oli järgmine: fakiir asetub katapultilisse seisukorda, neelab keele, sulub täiesti ninasõrmed ja suu. Siis laseb enese kirstu panna ja maha matta.

Sarnases seisukorras lebab ta hauas kolm tundi: Peale wäljakaewamise ärkab ellu täiesti wärskena ja elujõulisena.

Selle kultuse liikmetel on peale selle weel omadus wäljakannatada

Faktiir kataleptilises seisukorras: suu ja nina on sulatud ning kaetud liiwaga.

Faktiir pärast „kolmefunnilist surma“.

Ludwig van Beethoven.

1827—1927.

26. märtsil mälestas kogu maailm selle geniaalse helimeistri 100 aastast surmapäeva.

Ludwig van Beethoven sündis 16. detsembril 1770 aastal Rheini äärses linnakeses Bonnias kus ta isa kuurwüstri kapelli lauljaks oli. Ta wanaisa, asudes sinna elama Hollandist, oli hoowi kapellmeistriks kuurwüstri juures. Ludwig v. Beethoveni geniaalsed muusikaanded tulid ilmsiks õige noorelt ja juba 8 aastasel hakkas ta kontserte andma, ilma et talle oleks suudetud korralikku muusikaõpetust anda. Sest isa, kes oli ta esimeseks muusikaõpetajaks, armastas kõrtsides istuda ja juua ning tulles öösel hilja joobnult koju, äratas lapse ja sündis teda klaveril harjutama. Oppides peaaegu iseseiswalt, jõudis noor Ludwig oma suure ande tõttu siiski hiiglasammudega edasi. Ja ikkui isa kord juhtumisi kuulis poja haruldast mängu, tuli ta äratundmisele, et ta poja õpetajaks ei kõlba ning walis noore Ludwigi õpetajaks koja koorijuhataja Pfeifferi, kes teda ühe aasta juhatas. Hiljem sai ta õpetajaks koja kapellmeister Neefe. 12 aastasel hakkas Beethoven juba teenima, olles kuurwüstri kapelli akompaniatoriks. Raske lapsepõli, waesus, perekonnatülid ja isa karm ümberkäimine temaga olid häwitanud temas lastele omase elurõõmu. Ta armastas üksildust, oli rõhutud ja kurb. Bonnist asus Beethoven krahw Waldsteini toetusel Wiini, kus ta õppis muu seas ka kuulsat helilooja Haydni juures. Wiinis leidis Beethoven kui pianist ja komponist aadelseltskonnas suurt lugupidamist ja austamist. Kuid peagi hakkas lähenema katastroof. Kõrwahaigus, mis aegamööda ikka halwamaks muutus, ähwardas ta kuulmist täiesti kaotada. See raske õnnetus sündis teda eralduma seltskonnast, sõpradest ja anduma ainuüksi oma loomingule. Sellest ajajärgust on pärit tema paremad teosed: Missa solemnis, 9 sinfoonia, milledest Beethoven ise ei ole kuulnud ühtegi heli. Ta oli juba aastaid täiesti kurt. Beethoven suri 26. märtsil 1827 aastal, olles ainult 56 aastat wana.

Waesed kalad . . . kui toredad olid nad waadata!

Seljast kuni üle pea ja nina ulatas smaragdne roheline ja silmaääred wõisid, kui nad sirasid, mängida ja sädeleda nagu kalliskiwid. Nende hiilgaw kõht oli walge kui luigel ja nende wõlwitud külgedele tuli sära, mis kiirgas ja hiilgas kui jää ning talwine täiskuu.

Aga nad olid kord Looja poolt teistele toiduks määratud. —

Üks paat seisis siit mõnisada meetrit kaugel ankrus. Keegi wanem mees istus selles . . .

Keegi pühapäewakalur!

Juba warahommikust saadik oli ta järwel, oli weetnud toreda päewa, aga ei midagi püüdnud.

Mis see ometi tähendas?

Nüüd lamas ta paadi põhjas ja unistas. —

Tema wiibis palju wäljas järwel; ta esiisade tung waba elu järele looduses põles tal weres.

Nagu teada, on waja kolme põlwe gentlemani arendamiseks. Aga kolmekordset oli waja, et soost nagu tema oma, kes kõigi aegade hommikust saadik wäljas rabelenud, teha põlwe, kes enam ei tahtnud puudutada ei püssi ega õngeritwa.

Nooreseas oli püss ta sõber! Aga jahipidamine nõuab palju jalgadelt, lihastelt ja südameelt. Kui inimene enam ei ole paremas mehe-eas, siis ärgu ta proua Dianale enam nii tormilikult ohwerdagu. Tema saatkonnas — ei aita selle salgamine — pole rauk heameelega nähtud; tema aeg on läinud. Selle asemel aga wõtab teda wana isa Neptun oma märgade käte wahela ja kihutab kalu mängides tema paadi ümber.

Hilisemal aastail oli siis ka õngeritw wana puunikerdaja sõbraks ja rõõmuks saanud.

Suwe suwe järele wõttis ta ette pika tee linnast raudteega ja siis wankris järwe ääre. Tema õngitses wanal heal wiisil, rääkis wähe ja oli alati üksi paadis. —

Ilm on täna õngitsemisilmana wõimalikult wilets — juulipäike põletab pa-

lawasti ja läkitab oma kiired sügawasse järwe.

Järw uinub, pudelroheline paiste sügawiku kohal ja wiolet järwepõhja kohal; kus põhi liiwane, waheldub wärw ja muutub kollaseks. Kaugel tekitab parw ülestõuswaid metsparte nõrku laineid, mis säravad sinistena, nii sinistena!

Puunikerdaja, tugew, kohmakas mees, suured musta raamiga prillid ninal, on harilikus kaluriülikonnas: wana õlgkübar peas, gummiga lõua alla kinnitatud, särk kaeluseta seljas, jalas paar kollakaspruune pükse ja õlgedega wooderdatud saapad.

Terwe päewa kannatab ta wälja — ja aega on õhtuni weel palju!

Nüüd keskpäewa unises rahus laseb ta siruli maha ja naudib suurepäraselt rahu, mis järwe waldab. Nööri otsa on ta enesele käe ümber sidunud; ta ootab kannatlikult — ja kui tal pika peale, na wastu õhtut, õnne oleks mõnda haugi wälja tõmmata, siis täidaks see teda waikse, südamliku rõõmuga.

Siis ärkab ta äkki: ta kuuleb nagu auriku windi wurinat, näeb pääsukest parwe koonduwat, wäikseid kalu kestwalt weest kõrgele õhusse hüppawat. Ta winnab ankru wälja ja sõuab sinna, kuni ta ümberringi kuuleb ahwenate laksu laksu järele — ja siis on ta ka juba kalade keerise keskel.

Neli nõori wiskab ta wette; tal on palju tööd wette wiskamisega ja wäljatõmbamisega. Ta peab mütsi ja westi maha wiskama ja püksirihma lahti tegema, nii üleni higine on ta . . .

Wiimaks pole tal enam jõudu; wäsinult wajub ta sõudepingile.

Wähema kui kahekümne minutiga püüab ta enam kui wiiskümmend naelast kuni kolmenaelast ahwenat; nagu messingikarwa hunik lamawad nad paadis.

Siis wõtab ta toidukoti, toob esile pudeli selge weega ja sööb — seda teeb ta igakord, kui ta suurema kala on saanud. Ta joob järwe terwiseks, joob terwist wäikestele laintele ja selgele, puhtale weele järwes, mis warjab ta armsamaid mälestusi.

Kohus.

Saksa kirjanik Paulrichard Hensel.

„See on muidugi kerge,“ ütles kohtunik dr. Giese, kui jutt väikeses weinitoas ümmarguse laua ümber tema tegewusalale kaldus, „ja wõhikud teewad seda heameelega, kui räägiwad kohtuniku seisukohast temale otsustada antud kaebealuse wastu. Kohtunik ei tohi olla erapoolik, aga ometi oodatakse, et ta inimlik on. Ta peab kinni hoidma seadusest ja ka sellele mõtlema, et on tuhat wõimalust, mille kohta seadust polegi kirjutatud. Kas saate aru, mu herrad, mis tähendab oma tunnete wastu otsust teha, kuna seadus just nii ja mitte teisiti seda ette kirjutab? Seda wõiwad waid wähesed — ei taha paljud ka mitte. See poleks hea. Aga mina tahan Teile anda näite wiimastest nädalatest — asja, mis homme lõpule jõuab ja mulle juba on walmistanud palju rahutuid tunde.

Kuulge: keegi neiu on tapnud mehe — selge sündmus ta omas toas — silmanähtawalt mitte sugugi keeruline asi. Kohtu ees osati neiu waewalt rääkima panna, aga siis nõudis ta tinti ja paberit . . .

Kujutellege omale armuwahekord, nagu neid sellelaadilisi küllalt leidub. Kaks inimest elawad üksteisele, tulewikule, ei küsi tänapäewast, ei waja midagi maailmas, sest et neist enestest üksteisele jatkub. Neiu on õmblejanna, ilus, usin tüdruk, — mees noor keemik, enam andekas kui warakas. Neiu aitab teda, istub weel õhtul, kui mees lahkub, masina ette; ta annab talle süüa, ostab talle üht ja teist riietust, maksab sala-mahti ta wõladki — mees ei tea seda.

Siis algab mehe tõus. Ja neiu rõõmustab, sest et see tema tegu on, mis raudkindlast tahtest juhitud.

Siis jääwad kokkusaamised harwemaks, mehe sõnad külmemaks; mehe mõtted ruttawad tulewikku — ja ta näeb oma ees waba elu, rikast ja juhusrikast elu, mida rikkus pakub, ja wäikese õmblejanna jaoks leidub temas waewalt weel mingisugust mõtet.

Neiu ei ütle midagi; ta tunneb, kuidas ta oma armsama kaotab, ja ei kat-

sugi oma saatusele wastu hakata. Mees on talle selleks liig armas, et tal teel ees seista. Ja et ta on tundma õppinud armastust, siis õpib ta nüüd, üksi jäetuna, tundma ka häda, teotust ja alandamist. —

Aeg möödub hoolimatult.

Ühel õhtul kohtawad nad tänawal: mees rikas ja hästi toidetud, neiu kahwatu ja ärew. Alles kui nad neiu toas on, tunneb neiu, et tuhande tunde asemel, mis temas äkki ärganud, meest tema juure pole toonud midagi muu kui tuju ja juhus, toetatud wanemale õigusele

Siis räägib ta temaga, üsna rahulikult, ja ometi on see nagu kiljatus — ja mees seisab kainestunult, kohmetult, katsub iseenesele tuge leida ja ütleb:

„Kui asi nii on — mulle wäga piinlik — aga muidugi, lapse eest tahan ma hoolitseda — olen ju selleks seaduslikult kohustatud.“

Wäga rumal sõna.

Neiu silmade ees muutub kõik punaseks. Kuidas mees seal seisab, trotslikult ja kohmetult, ja kätt wälja ei siruta ja ainustki armast sõna ei ütle, ainustki sõna, mis tuleks südamest, waid ainult oma kohust tunneb, kuna ta selle neiu ju on häbisse saanud — seal kerkib äkki hele wiha neiu südamesse. Waewalt teab ta weel, mis teeb, kui ta kahmab lähema raske asja ja tema poole wirutab. Kukkudes langeb ta oimukohaga wastu laua terawat nurka — — —

Seda kirjutas mulle kaebealune.

Lugu, mida wõib mõista. Seaduse- raamatu järele tähendab see kõige paremal juhtumusel kehawigastust surmawa lõpuga. Selle järele kohul mõista on minu kohus.“

Kohtunik waikis ja laua ümber istujad kõhatasid, kergitasid rinda. Aga ainult üks neist wõttis sõna — mees, kellele elu oli rasked jooned tõmmanud näole:

„Kas ei ole kummaline kuulda, et selles terwes ketis kõigist, kes oma ko-

huse täitmisele mõtlesid, keegi selle juures õnnelikuks ei saanud. Sest ka meie sõber Dr. Giese ei saa selle otsuse järele enam rahulikult magada. Naine arwas oma kohuseks oma hädast rääkida, selle asemel et nimelt sel jällenägemise tunnil oma häda unustada. Mees rääkis oma kohusest, kuigi kaelustus, kõige vähemgi armastuse sõna sel hetkel imet oleks teinud. Ja meie kohtunik saab homme oma kohuseks arvama neiu süüdi mõista, selle asemel et talle võimalus antaks oma lapse eest hoolt kanda. Nii aga,

mu herrad, pole see sõna küll mõeldud. Ja nii võib ta kergesti omada tähenduse, et tema eest pelglikult kõrwale hoitakse. Kohuse täitmise taga seisab ka rõõm. Siis nimelt — kui oma kohus — ja nimelt südame poolt dikteeritud kohus — täidetakse, ilma temast rääkimata! Aitamine on alati kohus, ja abi teeb alati õnnelikuks; aga aidata võib tihti ainult, kui sellest waigitakse. See on lihtne seadus, ja sellepärast tunnawad seda waid üksikud —

Ja nüüd lõppes laua ümber rinna kergitamine.

Palwe.

Andres Silla.

Teil suus on tuhanded palwed,
et teile osutuks
siin rõõmu, terwist ja rikkust
ja elumõnu pikkust
ning awaneks taewauks . . .

Üksainus palwe on minul:
Mu juure, Issand, jää
ja tunda anna end mulle,
et elada wõiksin sulle
ja oleksin hääl!

(Wõõrail aineil.)

Weerewad wankrid.

H. Wühner.

Maanteel wankrid weerewad,
kaowad siis kaugele.
Kust nad tulnud? Kuhu nad
Ruttawad nii kiireste?

Kes on sõitjad hilised
Weerewates wankrites?
Kas neil rõõmsad südamed,
Wõi on mure wõimused?

Paistke, tähed heledad,
Mõtted koju juhtige — —
Maanteel wankrid weerewad,
Kaowad siis kaugele.

Nonni lumetormis.

Islandi kirjanik Jón Svensson.

3

Nüüd tahtsin ma ühes truu koeraga mahaheita, et-igawesti magama uinuda. Seal käis mu peast kui wälk läbi möte: Aga miks ei pööra sa selle poole, kes sind siin üksi weel wõib aidata? Ja ühtlasi sain ma aru suurest weast, et ma seda juba waremalt polnud teinud.

Jga õhtu enne kui magama jäin, palusin ma lühikest wäga ilusat õhtupalwet, mis mu ema mulle oli õpetanud. Ta manitses mind ka, et ma seda iial tegemata ei jäta, olgu see kus tahes. See oli üks salm, mis waga luuletaja Hallgrimur Petursson luuletanud, kui hirmus pidalitõbi ta oli sundinud woosse heitma.

Seda palwet tahtsin ma nüüd erilise andumusega palwetada. Ma langesin põlwili, tegin ristitähe, nagu seda ema mulle näidanud, ülendasin oma mõttet Jumala poole ja ütlesin oma palwe suure innuga

Minu Islandi emakeeles on see järgmine:

Jesús er mér é minni,
Mig á hans wald eg gef,
Hwurt eg er úti eda inni,
Eins pá eg waki og sef.
Hann er min hjalp og hreysti,
Hann er mitt rétta lif,
Honum af hjarta eg treysti,
Hann mykir daundans nif!

Eesti keeles oleks see:

Jeesus, sinu peale nüüd mõtlen,
Ma annan enda sinu kaitse alla,
Kas ma olen sees wõi wäljas,
Kas ma walwan wõi ka magan,
Sina oled mu aitja, kaitsja,
Sina oled mu õige elu.
Sinu peale loodan südamest,
Sina pehmedad mu surmahäda.

Jial ei ole ma seda waga salmi nii ülevalt palwetanud; ta oli aga ka nii kohane.

Kui lõpetasin, palwetasin weel meieisa palwet ja palusin Jumalalt täiest südamest andeks oma sõnakuulmatuse ema wastu, mis ju minu õnnetuse põhjus oli. Ka palusin ma, ta andku mulle kõik mu teised süüd ning patud andeks ja wõtku mu armulikult wastu,

kui ma nüüd peaksin surema ja tema kohtujärje ette ilmuma.

Pärast palwet tundsin enese olewat nagu ümber muudetud. Kõik rahutus, kartus ja hirm oli kadunud.

Mul oli tunne, nagu wiibiks Jumal nüüd minu lähedal ja aitaks mind wististi.

Kuidas see pidi sündima, seda ma muidugi ei teadnud.

Kõige pealt, mõtlesin ma, saab ta pehmedama, minu surmahäda, nagu ma olin palunud! Ja siis saab ta mu hinge siit õudsest koopast üles kandma kohta, kus asi weel ilusam oleks kui Halse sündmisepäewa peol.

See möte jagas mulle niipalju lohust, et kõik oma hädad unustasin.

Ja ma heitsin nüüd nii pikali, et mu pealiskeha puhkas puhkawa hobuse soojal karwasel kehal.

Fidel puges üsna minu ligidale.

Sel kombel soojendasime kõik kolm üksteist wastastikku. Kõige enam sest soojusest sain mina.

Tüki aega pikutasin ma awasilmil ja mõtlesin nii innukalt kui wõimalik Önnistegija peale.

Siis sündis ootamatult midagi, mis alati saab kuuluma minu elu kõige ilusamate mälestuste hulka.

Mul oli, nagu oleksin ma näinud kottpimedas koopas korraga Önnistegijat, käed laiali minule lähenewat.

See tabas mind nii, et tahtsin püsti hüpata ja talle wastu rutata; aga mul oli, nagu ei oleks ma suutnud ennast liigutada. Sellepärast jäin liikumata lamama.

Ma olin joobunud õndsusest.

Aga kuidas omasin ma just selle nägemuse?

Usun, et see tuli nii:

Kirikus, kus ma oma ema seltsis pühapäiwiti käisin, oli altaripilt, mis kujutas Kristust laialisirutatud kätega, nagu ma teda siin nägin.

Uhel pühapäewal küsisin ma emalt: „Mispärast hojab see Jeesus oma käed alati wäljasirutatuna“?

„Ema, kes mu lapselikkudele küsimustele lühidalt, aga sisukalt wastata armastas, seletas:

„Seda teeb ta sellepärast, et sind armastab ja sinu ümbert tahaks kinni wõtta, armas Nonni.“

Need sõnad mõjusid minu peale nii, et igakord nende üle mõtlesin, kui kirikuse läksin ja Kristuse pilti nägin.

Ja nüüd nägin ma sama pilti siin pimedas koopas ja mu kõrwu kostsid jälle mu ema sõnad:

„Ta armastab sind ja tahaks sinu ümbert kinni wõtta . . .“

Üksisilmil wahtisin ma kaua aega lumekoopa pimedusse ja silmitsesin taevalikku kuju, kes seisis nagu elawalt minu ees.

Selles kirjeldamata õndsas meeleolus sündis, et uni kui hea ingel minu kohale kummardus, ilma et mu ilus nägemus oleks kadunud.

Ma nägin seda weel hulga aega magades edasi.

Nii uinusime rahulikult oma külmas koopas, Grani, Fidel ja mina — kui kummaline kogu.

Meie sügawast unest oleks kahtlemata, vähemalt minu suhtes, warsti weel sügawam surmauni saanud, kui meile täitsa ootamata ei oleks tulnud abi.

Aga see sündis hoopis iseäralikult.

Kui ma tüki aega olin maganud — kui kaua, seda ei tea ma ütelda, — äratati mu wägiwaldsest minu wäsinud uinakust.

Ma tundsin kõwa lööki oma peas ja kuulsin, et Fidel otse hullusti haukus.

Waewaga awasin ma silmad ja katsusin kõigest kehakangusest hoolimata oma ümber waadata, et teada saada, kes mind oli lükanud.

Aga ma ei märganud midagi.

Löök, mis olin pähe saanud, tegi mulle suurt walu.

Grani wabises kogu kehast, aga ei tõusnud üles.

Fidel haukus ägedasti edasi, nagu wõitleks ta mõne nägematu waenlasega, kes meie koopasse tunginud, kuna ma magasin, ja kes nüüd-meie keskel wiibis.

Mina ei suutnud aru saada, mis see kõik wõis olla, ja mu süda hakkas wärisema.

Hirmuga roomasin ma hobuse pea lähedale, nagu tema juurest armu otsides.

Agahobune näis sama kartlik olewat kui mina, sest ta wärises kui haawaleht.

Fidel oli ainus meist, kes saladusliku waenlasega waprasti wõitles.

Korraga löi mulle nägematu waenlane uuesti, seekord õlale.

Külm higi tungis mu otsaesisele.

Palju kaugemale taganeda ma enam ei saanud,

Ma sirutasin tahtmatult mõlemad käed nägematu waenlase poole wälja, et teda tagasi tõrjuda, ja puutusin millegi kõwa külge.

Ilma teadmata mis tegin, kahmasin ma sest kummalisest olewusest kinni ja — pidasin käes puust ritwa, mis üles ja alla liikus!

Samal hetkel ärkasin ma nagu unest. Kõik kartus oli kadunud, sest nüüd teadsin ma selgesti, kes see tont oli.

Rõõmust särades hoidsin ma ridwast kahe käega kinni

Aga ritw tõmmati tugewasti üles. Ma ei tahtnud seda lahti lasta, waid lasksin enda tüki maad kõrgemale tõmmata.

Seega weristas mu peopesa traat, mis ridwa alla otsa oli kinnitatud.

Weel tänapäew, enam kui neljakümmne aasta järele, kannan ma oma pahema käe peopesas armi selle oma nooreea kummalise sündmuse mälestuseks.

Ritw kadus wäikse augu kaudu meie lumekoopa wõlwiist. Mina aga langesin põlwili Jumalat tänama, et meie kannatusele nüüd warsti tuleb ots.

Siis rahustasin ma Granit ja Fideli neid silitades ja neile jutustades, et meil pääsmine ees seisab.

Minul enesel oli nüüd täis selgus kõige kohta, mis sündinud.

Aga et ka lugeja asjast rutemini aru saaks, siis lahkume mõneks silmapilguks pimedast koopast ja läheme Hälsi tallu.

Seal oli mu wäikesõber Waldi mind kärstitult oodanud sünnipäewale. Ja kui siis ilm pahaks läks, oli ta õnetu.

Aga ta tõendas kangesti, et mina teele olla tulnud ja nüüd kusagil lume alla maetuna lamawat.

Hälsi rahwas ei uskunud seda; nad uskusid, et minu wanemad mind wististi ei olnud tulla lasknud.

Aga Waldi ei lasknud ennast eksitada. Ta nuttis walusasti, palus isa südamest, et see mehed mind otsima saadaks.

Hirmus lumetorm möödus warsti, ja kui ilm jälle ilusaks muutus, andis isa järele ja lubas isegi Waldi meeste seltis mind otsima minna.

Koerte hulgas, kes kaasa wõeti, oli ka Baldur, wäike karjakoer, kes mind hästi tundis.

Mehed suuskadel olid labidad ja pikad ridwad kaasa wõtnud; wiimastega tahtsid nad kadunuid sügawa lume alt otsida.

Arusaadawalt tulid nad teed mööda, mida reisijad Akureyrist siia tulles tarwitawad.

Tark Baldur näis aimawat, keda otsiti; ta nuuskis igal pool ringi, pistis nina, isegi kogu pealumesse, kord siia, kord sinna, et nuusutada, kas keegi lume all ei lamaks.

Kui ta wiimaks hädaohtliku kuristiku juure jõudis, kus ma peaaegu tardu-nult kahe looma wahel uinusin, jäi ta üles koopa kohale seisma, pistis pea lumesse, hakkas ägedasti haukuma ja lund kraapima.

Minu sõber Waldi, kes koerale igale poole järele jooksis, oli esimene, kes Balduri kummalist olewust märkas

Ta kutsus mehed sinna.

Kui nad nägid, et koer nagu hull alati samal kohal töötas, just nagu rotikoer, kes saaki nuusutab, siis oli kõigile selge, et ta meid haistas.

Nad ruttasid sinna, ja ruttu lükati ritw läbi sügawa lume.

Mees, kes ridwa lükkas, märkas warsti, et ei olnud eksitud. Seal all wiibis midagi elusat.

Ta oli nimelt tabanud wäikest Fideli ja see oli põhjuseks, mis pärast see, nagu juba jutustasin, nii wihaselt haukus.

Kui siis ritw minu juure jõudis ja ma temast kinni kahmasin, lõpetati ülewälpuurimine ja alati wäljakaewamist.

Seda kõik jutustas mulle hiljem mu hea sõber Waldi.

Kuid nüüd läheme jälle alla pime-dasse koopase.

Mina olin ridwa lahti lasknud ja ta tõmmati üles.

Siis istusin maha ja ootasin rahulikult, mis nüüd järgneb.

Kestis hulk aega.

Äkki kukkus lumewõlw meie kohal sisse ja lahtrise lumepangad katsid meid. Aga järsku kahmasid tugewad käed minust kinni ja tõmbasid mu wälja walguse kätte.

Ma seisin Hälsi meeste ees!

Oma rõõmuks nägin nende hulgas kohe oma kahte sõpra, ja wäikest Waldit ja truud Balduri.

Esimene asi oli mul nüüd, et soowisin Waldile sünnipäewaks õnne ja silitasin oma neljajalgse sõbra pead.

Siis mässiti mu wiibimata willase waiba sisse ja asetati kahele kokkuseotud suusale.

Enne kui nad minu eemale kandsid, heitsin weel kord ärda pilgu sügawikku, kus hea Grani külmas lumes lamas.

Mu silmad täitusid pisaratega. Ma küsisin mehelt, kes mulle kõige lähemal seisis, kas ei saaks hobust ühes minuga kohe tallu wiia.

„Ei, sõbrakene,“ wastas tema, „see wõtab weel tüki aega, enne kui raske hobune wabaks saab.“

Ja kui ta mu kurbust nägi, jatkas ta lohutades:

„Aga ole üsna rahulik, küll me sinu hobuse eest juba hästi hoolt kanname.“

„Jah, tehke seda, ma palun teid,“ palusin ma; „kandke hoolt, et ta saab sooja talli ja palju heinu.“

„Jah, see sünnib,“ wastas mees lahkesti.

Waldi, kelle silmad rõõmu pärast pisarates seisis, istus minu taha suuskadele ja hoidis mind kinni.

Baldur ajas end wahetpidamata minu najale püsti, suudles ja lakkus minu käsi ja kraapis mu riideid.

Fidel, kes ilma aitamata ühes minuga lumest wälja roomanud, ei lahkunud minust sammugi.

Balduri peale sai ta kohe kadedaks. Ta näksas teda tihti, et ta waimustust parajates piirides hoida.

Siis hakkas rong liikuma.

Keegi tugew mees, kel ka suusad all, wēdas meid kiiresti Hälsi poole; koerad lippasid meie kõrwal.

Teel rääkis Waldi wahetpidamata. Ta lohutas mind armsasti ja küsis minult niipalju, et ma kõigele ei jõudnud wastata. Tundsin enese olewat nii wäsinud, nii wäsinud.

Oli juba hiline pärastlõuna.

Talusse jõudes oli mu seisukord margaawalt muutunud.

Olin nii nõrk, et enam jalul ei jaksanud seista; mees, kes meid koju wēdanud, pidi mu tuppka kandma.

Seal wõttis mu kohe Waldi isa, talu peremees, oma rawitsuse alla. Tema tundis arstimise kunsti.

Paar tüdrukut olid talle abiks.

Mu riided olid läbi ja läbi märjad. Sellepärast wõeti mul riided seljast, kuuwatati mu ära, masseeriti läbi, mässiti willastesse waipadesse ja asetati siis Waldi woodisse.

Siis toodi mulle karastawat jooki: palawat rummi, mille hulka koduapteegist mõned tilgad walatud.

Seda oli suur klaas täis, ja ma pidin selle tühjendama.

Kuidas see mu sisikonda põletas! Mul oli, nagu oleksin neelanud tuld.

Weri tõusis mulle pähe ja kohises mu kõrwus.

Siis kaeti musuuresulepadjaga kinni.

Enne kui magama jäin, palusin ma peremeest, et ta ka Fidelile, kes minu juure woodisse pugunud, midagi palawat annaks; samuti ärgu ta unustagu Granit.

Tema lubas mulle mu loomade eest hästi hoolt kanda.

Warsti peale seda uinusin ma kosutawasse unesse. —

Kui majärgmisel hommikul ärkasin, jutustati mulle: kunamamagasin, tulnud Akureyrist keegi mees ja küsinud minu järele. Minu wanemad olnud minu pärast suures mures ja saanud ta kohe pärast tormi siia. Tema käinud ise minu woodi ees, waadatud mind ja läinud siis õhtul koju tagasi. —

Mina tõusin nüüd üles ja tundsin, et olin jälle täiesti terweks saanud.

Minu kannatusseltsilistel, Granil ja Fidelil, polnud vähematki wiga; nad olid nii ergud ja elawad, nagu ei oleks neile juhtunud midagi paha.

Woldi sünnipäewa pühitsesime tagant järele kõige ilusamal ja lõbusamal wiisil shokoladi ja kookidega.

Järgmisel päewal läksin ma, saadetuna talu sulasest, suuskadel jälle koju oma wanemate juure. (Lõpp.)

Kes sa oled?

P. Grünfeldt.

Kes sa oled, et julged elada nõnda, et ei hooli sa teistest, kes on su wennad ja su lähemad sõbrad, kellelt saab abi, kui kord sullegi tuleb, mis kõigile tulnud: häda, wiletsus, puudus, mure nii raske?

Kes sa oled, et uhkelt ülewalt alla waatad teistele, nagu oleksid teised sinust alamad, wäetid, wiletsad, waesed, keda sinule muidu polegi waja kui waid teenijaiks, kellele käsku wõid anda?

Kes sa oled, et pillad, priiskad ja raiskad seda, mis wanemad sulle wõi ise sa korjand? Kes sa oled, et targemaks teistest pead ennast, kuna su sõnadest aina suurustust sajab ja su tegudest aina rumalus räägib?

Kes sa oled, et tohid nõuda waid teistelt elus kohuste täitmist, kuna sa ise oma kohuste peale wilistad ainult, nagu oleksid erand sa waimult ja werelt wõi ka kuningas kusagil üksikul saarel?

Eksid uskudes seda, rängasti eksid! Inimeseks saa jälle, loobudes kõigest, mis sind mülkasse kisub ja mudasse muljub! Sama sa werelt ja sama ka lihalt kui teised ja ka samased ülesanded sul täita.

Uhkus hullutab, kõrkus ei kõrgele kannab, raiskus rahutuks teeb ja armu ei anna, halastamatus su halwab ja suurustus surmab, hädus kui hämmastab, heldus ehitab, ehib, aga parima pärja pärid sa armus ja töös!

Idüll maskides.

Prantsuse kirjanik Claude Farrère.

I.

"Journal'i" kuues külg, 27. detsembril 1901, weerg „Abiellumised."

Meriwäe-ohwitser, kakskümmendkuue aastane, ilma perekonnata, igapidi iseseisew, tagasi jõudnud kaugelt reisilt, astuks meeeldi ja abielu otstarbel kirjawahetusse tõsise noore, seltskonda kuuluwa neiuga, kes oleks ilus, romantiline, waimukas ja wähesega leppiw. — Isikutunnistus 4271, p o s t e r e s t a n t e, Toulon.

II.

Isikutunnistuse nr. 4271 omanikule, poste restante, Tulon.

Pariis, 1. jaanuaril 1902.

Herra tundmatu korrespondent.

Kõige pealt, tahan teile selgeks teha, et usun wäga wähe, oh! — w ä g a w ä h e! — sellesse muinasjuttu ohwitserist, kes pole kusagil leidnud, ei Tulon'is ega ka oma „kaugetel reisidel" kõige wähematki õelikku hinge. — Ütelge ometi, mu herra?... kas olete siis tõepoolest nii sobimatu?... Kas usute, et olen awameelne?... Olen seda tõepoolest! ja mitte ainult seda... Ning peale selle on mul oma wäike sõrm... ja mu wäike sõrm kinnitab mulle, et siin on tegu wäikese tüssamisega. Palju oli teid, leitnante, teie laewa ühiskajutis, kui teie ilusas koostöös seadsite kokku selle kärpse-püüdja kuulutuse? Ja edasi! olen liig hea, et annan teile tressid! Palju tõenäolikum on mingisugune daamide wõi preilite söögisaal, kus üles leiti ilus wõimalus naerda mõne rumala wäikese hane kulul... Tõepoolest, hakkann nimelt uskuma, et see wiimane wõimalus on õige. Oleme naised omawahel, ja see on palju korrektim. Teie tahate naerda, ja ka mina tahan naerda; see on kaunis kena ajawiide. Ja alustanud kirjawahetuse, olete nüüd sunnitud, kas paljuses wõi ainsuses — wälja mõtlema kohalikku koloriiti — sõja ja reisilugudes! Armastan neid üliwäga, ja tunnen juba ette rõõmu nende wäärtuslikkude ehelikkude üle, mida saama hakkann.,

Näiteks... unistan nii... Kogu see kirjawahetus peab meid wiima abieluni? Issand Jumal! mina, kes ma sugugi ei taha — sugugi ei taha! — abielluda, wähemalt praegusel silmapilgul mitte... See on kaunis keeruline! Kuid lõpuks! wõib olla lasen ma enese siiski wallutada... kui kirjad on wäga waimustawad!... Merikirjad, see peab ju natuke mõju awaldama. Liati, et olen ohwitseri tütar, kes tunneb hirmust nõrkust igasugu suletuttide ees!

Edasi! ja teeme tutwuse...

Milleks kirjutate, et olete iseseisew? iseseisew... südame suhtes?... wõi iseloomu suhtes? . . . wõi waranduse suhtes? — Südame suhtes usun seda meeeldi, sest kõnelete ju abielust. — Iseloomu suhtes... Ai! ettewaastust mulle, kes ma kunagi, ei iialgi, ei oska kultiweerida naiselikke woorusi, nagu õrnust, kannatust ja alistumist. (Ema heidab mulle seda wähemalt kakskümmend korda päewas ette.) Kuidas saaksime siin hakama, kallis herra, et luua kooskõlalist abielu? — Iseseisew waranduse suhtes, wõib olla, rikas? — Kuid ei! seda teie ei ütle, sest otsite „wähesega leppiwat noort neitut..." Wähesega leppiw, seda ma olen. Raha pole mind kunagi köitnud, ja ma usun, et olen küllalt tugew wõitlema kullatud waesusega, mis on meie ilusal maal iga õlaku kaaslaseks... seda ma tean...

Jah, wähesega leppiw. — Romantiline? Oh! jah!... ja tõendus, et ma teile kirjutan. — Ilus? Ei. Kuid ka mitte inetu. Mul on shataän juuksed, kollased silmad, kikknina, suur suu. Päewapilt jutustaks teile rohkem? Nõus. Kuid mul pole head päewapilti... ja kui mul ka oleks, ei saadaks ma seda mõnele tundmatule isikule.

Waimukas? Mitte sugugi! — Kuid olge ettewaatlik, mu härral ärge otsige omale liig waimukat naist...

See on minust. — Räägime ka teist. Teie kuulutus on wäga tagasihoidlik, ja see täidab mind suure uadishimuga... Kas olete suur, wäike, blond, tõmmu, walge, neeger? hea, tige, weelgi hal-

wem?... See wõtab minult julguse kirjutada maskeeritud doominole! — Mu härra, kergitage pisut oma maski!

Ja kõige selle järgi — ükskõik, kes olete... naerge minu naiwsuse üle, sest olen teie püünisse sattunud; — kuid naerge andestawalt: saan alles sel kuul kahekümneaastaseks! see on weel awameelsuse ajajärk! — Kas mitte?

Et lõpetada: — kas on teil minu wastu küllalt usaldust, ja kas usute mind? — kui teile ütlen, et see on esimene kord, kus kirjutatan kirja... kirja, mida ema ei loe... esimene kord, — tõepoolest! uskuge seda!... waene ema! — kus ma watan ühe ajalehe kuulutuse peale!...

Nägemiseni, mu preili, proua, wõi härra.

(Z. A., poste restante, büroo 41, Pariis).

III.

Herra Henri Précy, meriwäe ohwitser, Calédonien'il, Toulon'i reidil.

Pariisis, 4. webruaril 1902.

Nii siis, mu herra, teie wäike kuulutus maksis teile wiiskümmendkolm kirja mitmekesistelt naistelt?... Oo Marcel Prévost, kus sa wiibid!... Wiiskümmendkolm.. ja see on minu kiri, mis leidis armu teiste ees? — See on liig ilus, et olla õige... Kuid, lähme edasi... Teie tunnistate mulle selles wäikses portrees, mille te enesest loonud, et olete weidi suurendaja iseloom... kas on see ehk kaudne, mitte midagi sellest uskuda, mida te mulle kirjutate?

Teie kiri wastab muu seas wäga paljude mu küsimuste peale, ja teil on and olla wäga tõenäolik. Kuid selle peale waatamata, on mul teie wastu instinktiivne usaldamatus... Ja mida te siis soovite? usuksin kindlasti mõnda müstifikatsiooni: arwasin, et kirjutatan mõnele noorte neidude seltskonnale... See on wäga, wäga raske jõuda wastupidamisele weendumusele... Teie olete ohwitser, tõesti? üksainus? täitsa kindel?... Saage aru, mu herra, ma ei armasta midagi muud nii wäga kui wabadust ja awameelsust: kui olete mulle waletanud, ja kui teil on hõel kawatsus jätkata oma waletamist oma kirjades, siis jätkame selle otsekohe, eks?... Olgugi, et see pole wiisakas, ükssteisele nii kirjutada, nagu meie seda teeme,

fantaasia pärast, ilma otstarbeta, eimilegi eest...

Kokkuwõttes, teie annate siiski tõenduse oma otsekoheusest: nimi Henry Précy.. teie ütlete mulle, et see on lihtne sõjanimi... Mul pole wõimalusi seda selgitada. Teie ütlete seda mulle lihtsa tõearmastuse pärast. Tänan... Ma ei küsi teie käest millalgi, kes teie tõepoolest olete, — ega ka teie, kes mina olen, eks? — Hoidkem oma maske, see on ettewaatlik ja aus nii ühelt kui teiselt poolt Tõepoolest aga, sain teilt teie pildi. Issand Jumal! ta pole mulle sugugi wastik.. ainult, leian kolm walget juuksesalku teie meeekohtadel?... Walged juuksed, brrr! Kuid! Katsume nad unustada...

Kas teate? Teie kiri näib olewat kirjutatud kahe wäga lahkuminewa isiku poolt: üks on sentimentaalne ja romantiline; teine, teine armutu pilkaja... Eks näeme.. kumb neist kahest olete teie tõepoolest?... See on sentimentaalne, kes katsub wäita, et ta on nutnud mõnikord, ja et ta on nutnud mõnikord, ja ja et ta ise kunagi pole põhjustanud nuttu? See wõiks mind julgustada... Kuid mis ütleb selle kohta pilkaja? Ja edasi... teie soovitate mulle mingisugust „südame“ wõi „waimu“ „wõitlust“... Siin on üks „wõi“, mis mind rahutuks teeb! Kui ma segadusse satun? Ja kui floretid pole head? ... Kuid siiski, las' juhü meid juhü... .

Kirjutage mulle samade tähtede all (mis sugugi pole minu omad... .) Ah!.. pidin peaaegu unustama, ma ei soowi seda sugugi, mida te minu kätele saatsite! ... nad on liig suured suudlemiseks, mu käed, peale selle... heade sõprade wahel pole muud waja kui ainult südamlikud s h a k e - h a n d s.

IV

Herra Henri Précy, meriwäeohwitser, Colédonien'il, Toulon'i reidil.

Pariisis, 26. webruaril 1902.

Herra sõber..

Asetan selle siia, et teile löbu valmistada... Kuid... kas usute, et oleme sõbrad? Hüm!... kujutan enesele sõprust targa mehe näojoonte all, kes alati igasugu pikselöökide wastane..

(Järgneb).

Libahunt.

Saksa kirjaniku Luise Westfirch'i romaan.

7

Wanaema Bosji muinasjutt sai ta filmade ees tõeks. Kort Ohlsen oli elukas inimese näoga ja hundi meelelega — ei, õnnetu, kes inimesi pidi tapma nende narruses, ifka uuji inimesi oma koledale isandale ja karistajale ohwriks! See ei mõinud talle teha rõõmu, nii kõwa südamega ei olnud keegi, kes lihast ja werest koosneb, et see hirmus töö talle mõis teha rõõmu! Ja Kort Ohlsen kandis oma õnnetuse ja nure märki selgesti oma tufasel näol. Kas ei olnud siis ka tema ise kuulnud ta meeleheitlikke kaebusi ta palawikujampsitustes?

Ja ei mingisugust abi! Ei ka mingisugust pääsmist!

Kes oli saanud wanakurja mõinul kord libahundiks, see pidi selleks jääma nii kaua, kuni ta maene hing lihas ja weres rändas maailmas, nii oli seda ütelnud wanaema Bosj. Ifka jälle pidi ta häwitama, tapma, mis õnnelik ja armas oli, ja selliste tegude wannet ja needurist kandma enesega, kuni ta eluõhht lämbus ifka laiemaks muutumas weres- ja wiltsufesjões, mis teda piiras!

Ta ei jõudnud kammata, et teised Kort Ohlsenist rääkijid wiha ja jälkusuga, wõi ta ema pilkawa uskmatusega. Ta põgenes oma tuppä, puges woodisje, lebas seal täis kaastundmuist, nagu see teda iial weel ei olnud maewanud. Mis olid põrgupiinad, millest õpetaja tema leerimisel rääkinud, hirmsa needuse kõrwal, mida Kort Ohlsen kammatas? — Ah et ta teda saaks aidata, päästa! Midagi ei oleks talle selle eest liig kalliks olnud!

Ta mõtles ja mõtles.

Duli hommik.

Nagu nuenäos tõusis Inge, nagu uuenäos läks ta tööle.

Keegi ei pannud tähele ta rõngastatud silmi ja kohmetust. Kreienil ei olnud harjutud Inge Kreimeierit tähele panema. Nagu liblik, kes ära ekfinud kasulikkude loomade lauta, elas ta oma tähelepanematut, luulelijst elu, wõõras oma kodakondsetele igas südamekiigutuses. Üksikult mõtles ta oma päästmisestusele. Ta oleks wälja naerdud, kui ta midagi sellest oleks lausunud, ja seekord oleks see pilge teda tabanud südamest.

Sõuna eel, kui ta pea raskest mõtlemisest juba hakkas ümber käima, sõhwas wiimaks ometi hele walguesfir ta lootusetuse pimedusest läbi. Ei pidanud olema pääsmist, ei müüd ega

igawesti?! — Ifka kaugeemale pidi patt lagunema, ifka kõrgemaks kaswama süümägi?!

Ei, see oli mõimatu!

Sumal, kes oli ristisambas surmud, kõigi inimeste patu eest, ei lubanud, et üks neist kaduma läks. Pääsmine pidi olema, läbi walu ja piina, wahest läbi surmagi, aga pääsmine pidi olema! Ja wanaema Bosj, kes neist tundedest saladustest niipalju teadis, pidi talle teed näitama sellele päästmiseteele.

Kohe peale lõunapõõgi läks ta Bosji talle.

Wanaeit tetras kolde ees. Ta ei jäksanud enam rasket tööd teha, aga ei pidanud ka oma usinaid näppe paigal

Inge waatas ettevaatlikult ringi.

Mehed pekfid rehe all wilja. Naised töötasid wäljas leiwahju juures, lapsed hullasid ukse ees lumes.

„Wanaema Bosj, kas oled üksi?“ küsis Inge sellegipärast tasekeji.

„Olen üksi, mu tütrekene. Du sul mulle midagi ütelda? Siis ütle.“

„Aga sa ei pea mind pilkama, wanaema.“

„Eit silitas ta juukseid.“

„Meie aias ei kaswa ainuistki puud, mis täpselt jarnaneks teisele. Nii pole ka ükski inimene teise jarnane. Miks peaksin ma sind pilkama?“

Inge istus wanakese jalgade ette jalgpingile ja waatas suuril silmil temale näkku.

„Sa jutustasid meile loo libahundist, wanaema —“

„Eit tegi tõrjuma liigutuse.“

„Lase olla! — See ei ole noorte asi, selle üle sügawasti järele mõtelda.“

„Kunult ühele minu küsimusele wasta, wanaema! — Kui keegi on saanud libahundiks wanakurja mõimu abil, kas peab ta selleks siis ifka ja ifka jääma? — Ka kui ta enese wastu ije jälkust tunneb ja mõitleb ja kahetseb ning tahaks oma hinge päästa? Ka siis?“

„Mu armas laps, keegi ei muutu libahundiks, kes ei kanna oma südames hundimeelt. Ja seesugused ei kahetse. Mina ei tunne kedagi, kes sellest oleks wabanenud.“

Inge põses põlesid ärewuses.

„Õmeti! Õmeti! — Wabanemine peab olema. Sumal on ju armuline ja halastaja. Mõtke järele, wanaema!“

„Ise oma jõuga ei wabane libahunt iialgi,“ wastas wanaema Bosj. „Niipalju tean ma.“

Uga ma olen mõneft kuulnud räägitawat, et keegi teine, kel õige palju julgust on, teda wabastada wõib. Sefš peab ta ära wõtma põrguliku hundinaha ja selle tules ära põletama. Libahunt tunneb seda põletamist, nagu kõrmetaks tuli ta enese nahka, ja wintšleb walus, niikaua kui nahk tules põleb. Uga niipea kui wiimne karw on tuhaks saanud, ei saa ta oma inimlikku feha ial enam hundifujulifefš muuta ja ta hundiwerehinugi olla siis ära põletatud."

"Hundinahk ära põletada? Ei midagi muud, kui hundinahk ära põletada, wanaema?"

"See pole sugugi ferge asi, usu mind. Kes seda teha katšub, mängib oma eluga. Sefš libahunt hoiab oma hundinahka kui kallimat warandust ja murrab igaihe, kes seda temalt tahab wõtta. Sellepärast ei tea ma ka lordagi, kus keegi olefš julemud libahundi hundinahka ära põletada."

"Siis pole tema ihubrušes elawatel inimestel olnud inimlikku südant!"

Junge tõušis püsti.

"Ole tänatud, wanaema, ole tuhat korda tänatud su teadete eefš!"

Ta jookšis koju, nagu olefšid tal olnud tiwad jalgade külšes. Selle õnnetu päästmifefš oli weel üks tee! Ja tema tahtis seda tarwitada. Tema tahtis hirmsa naha ära põletada. Temal oli sefš julgust. Keegi ei pidanud teda seda tegemaš takistama. Tapku siis Kort Ohlsen ta omas wihas! Üks kõi! Tema oli siis aga kõige õnnetuma inimese päästnud!

Jnu oli juba pimedaks minemas, kui ta koju jõudis.

Kuid seal olla ta ei kärsinud.

Kohe läks ta jälle teele, täidetud märtrimõmu walufajst wõlufst, mis kord õitšwad noored inimesed julgešti saatis metšitutele muredjatele waštu ja sügawašti juurdunud weenete tumis-tajad lastis minna tuleriidale nagu peole.

Jõudes Ohlseni tallu, nägi ta läbi wäifše afna walgušt. Kort Ohlsen oli kodus. Nii ei saanud ta seda täna teha. Ta pidi walwamatundi, mil maja tühi oli.

Teifel päewal läks ta tagaši.

Siis nägi ta oma wõdrasema minemat Ohlseni maija.

Ta peitis enese leiwaahju juure kuufkede warju. Krenufes ja külmas wäifšedes ootas ta.

Wiimaks lahtus Triin-Mleid majast. Ja Kort Ohlsen läks kaanali kaldale sulase juure tagaši. Üks jäi lufustamata. Müüd oli paras aeg.

Süda peffis tal metšikult, kui ta nagu wari üle läwel ibifes. Weel kord oli ta Gepel enefele seletada lastnud, kuidas ta naha leidnud. Wäifšes toas, lastis warjas ta seda.

Kuidas lehmad teda wahtifid! Ja kuidas tuli katla all wififes. Ta pidi tema ettemõtte jaoks heledamini põlema. Ta wifškas weel mõned turbad tulle.

Kuula! Kas ei lähenenud kufagilt fiire jalaaste?

Ei, ainult fits kolistas oma latris.

Wististi oli see seal wäifše toa ukš. Seal elas see röömutu mees. Seintel rippuvad uhked, wanadufefš foweraks wajunud laepalgid waatašid iga päew alla ta meeleheitele. Warjud, mis murkades luurafid, koondufid temale kuulmatute tegude mälestufšpiltideks.

Afna all feifšis kufst — lufustamata.

Junge awas ta kaane.

Wäifšewate kätega luffas ta riided kõrwale. Põhjas, üfna põhjas peitus nahk — oli Gepe ütelnud.

Ja siis — siis puurtufid ta käed naha külge — hundinahast wannufe külge. Wäifš jookšis taš läbi. Waewalt feifšis ta weel jalul. Uga see pidi fündima, ruttu pidi wõlu kaduma, ruttu, enne kui Kort Ohlsen maija tuli.

Nahk käes, lendas ta kotta tagaši. Weel ifka põles tuli wilešfasti. Junge lastus selle ette põlwili ja puhus teda ja hoidis naha siis pikfamiš heledamaks muutuwas tules. Hõõguwad fõed kõrmetafid naha äärt, aga pafš nahk ei tahtnud tuld wõtta, ei tahtnud füttida fiirešti põletawaks leegiks. Ifka kärsitumalt puhus ta tuld, litšus naha sügawamale, mitte hoolides, et selle juures ife oma fõrmedki põletas.

Seal kahmas üks käši ta õlafš kinni ja rebis wannufe ta käefš.

"Mis sa teed siin?"

Kort Ohlsen feifšis tema taga ja filmitšes teda ahwardawail filmil.

Meeletu kartus waldas neiu, mitte oma elu eefš! Tema eefš, oma päästetõõ eefš. Meeleheitlikult kahmas ta wannufe järele Ohlseni käes.

"Anna see nahk, Kort Ohlsen! — See hirmus hundinahk! — Anna nahk minu kätte!"

Ohlsen filmitšes rahulikult naha kõrwemud ääri.

"Oled ta mul juba poolenifšti ära riffunud, rumal tüdruk!"

"Anna nahk fiia, Kort Ohlsen!" tungis neiu meeletult.

"Ei. See nahk jääb mulle."

"Seda ma tean! Iha fimal taewas! Jušf sellepärast! Anna ta fiia!"

"Et ja ta tulle wifškafid? — Ei!"

"Sinu õndšus oleneb sellešt, et ta tuhaks faab! Sinu õndšus maailmas ja taewas! — Oh Kort Ohlsen, anna nahk fiia! — Kui tahad, karista mind mu teo eefš. Tapa mu,

kui see on sündinud. — Aga luba, et selle naha põletan!”

„Lüdruf, ma ei saa sinu jutust aru!”

„Inge lamas ta ees poolenisti põlvil, tule ääres kükitades, nagu ta tema sealt oli leidnud. Ta mustad filmad wiibisid palawas palwes Ohlsenil. Jial ei teadnud Ohlsen niisuguseid filmi näinud olemat; iial polnud ta weel kellegi filmades näinud nii kirglist palwet. Midagi ülmaist peitus ses kummalises olewuses ja taltutas wiha, mida ta tegu temas tahtis wallandada.

„Do, sa saad minuist küll aru! Paremini kui ükski teine tead sa, mis see näht tähendab!”

„Seal on sul õigus. Inimesed ja saatused on mind waljusti wafardanud. Aga inimese süda on nõrk olemus. Kui minu oma tahab nõrgaks jääda ja sulada kaastundes mõne inimese wastu, siis wajan ainult kord filmad heita sellele nahale — ja nagu ära puhutud on mu südamest kõik nõrkus ja argus. Mis kato-liiklastele on amuletid, seda on mulle see näht: kaitseriist minu enese wastu. — Sellepärast hoian ta omale!”

Ta pani wammuse kofu ja lihtas ta kõrgele koldefatusele, kuhu Inge käed ei ulatunud.

Inge hakkas meeolehiklikult nutma.

„Nüüd oled sa kadunud, Kort Ohlsen! Nüüd oled sa igawesti kadunud. Ei ole midagi, mida ma ei oleks teinud ja annud, et sind wabastada hirmsast neebusest. Aga nüüd on kõik otjas. Nüüd pead sa hirmsaks libahundiks jääma igawesti!”

„Libahundiks? — Mis sa räägid? — Libahundiks? — Kuidas sa sellele tuled? — Kas seda arwawad Lütjendammi elanikud?”

„Seitsaadih kui Gepe hundinaha leidis, teame seda kõik. Oh luba, et ta põletan! Ura küsi walust, mis leegid sulle teewad! — Palju suuremat walu pead sa ju tundma oma südame tunnistuses. Luba, et sinust jälle teen inimese!”

Ohlsen oli taganenud. Neiu kõne wiimised ütelsed ei tunginud enam ta teadwusse, mille täiesti ümutus. Wõi siis sellepärast hoiti ta talust eemale, nagu oleks seal walitsemud kaff! Sellepärast hoiti tema eest kõrwale! Sellepärast põgenesid teenijad!

„Libahunt olen ma? — Ah nii, libahunt.”

„Oh Kort Ohlsen,” palus Inge, „ära wiikta mind sellepärast, et olen ju hutatuse sõnades wäljendamud.”

„Ei, see on mulle koguni armas, et seda tean. Wõi siis libahunt! — No jah, Lütjendammi elanikud wõisid weel pahemini waletada. Kui libahunt olla tähendab inimesi wiikata ja põlata, kõiki ja igauht, külmaks jääda kui kiwi nende hädaldamist kuuldes, jah, ifegi rõõmu tunda

nende hädaft — siis olen ma küll libahunt. Ja jah, siis olen ma see. Nad on mu seks teinud!”

„Kas sa siis ifeenese ees jälkust ei tunne? Kas teeb sulle meri ja tapmine rõõmu?”

„Sa arwad, et taterit tahtsin lasta?”

„— Ja Wilm Kattenbühl!”

„Wilm Kattenbühl?”

„— kelle ja tapfid?”

„Kelle m i n a tapjin? — Wilm Kattenbühl! — Kas siis sooelanikud seda ka usuwad?”

Inge silmitses teda hirmuga ja nokutas pead.

„Ja — sina usud seda ka?”

„Ura küsi seda, Kort Ohlsen!”

„Sa usud, et olen libahunt? Usud, et olen mõrtsukas — ja julged tulla minu maija?”

„Ma teadsin küll, et oma eluga mängin,” tunnistas Inge. „Aga mul oli sinu saatuse wastu nii hirmus kaastunne. Ma lootsin, lootsin südamest, et sinu suudan päästa!”

Neiu katkestas oma jutu, kõigest kehast lödisedes.

Kort Ohlsen oli tema ette astunud ja oma käed ta õlgadele pannud, temale ettefirutatud peaga otseti silma waadates. Ja nüüd teadis Inge kindlasti, et Ohlsen oli libahunt, sest iial ei olnud weel ükski inimene temale niisuguse pilguga otja waadanud. Weel iial ei olnud ühegi inimese pilk temale nii lihasse ja üdisse tunginud, teda wariwema pannes nimetumas kartuses ja ühes teises temale tundmatus ja seletamatus tundes.

„Sa teadsid, et mängid oma eluga,” ütles Ohlsen wiimaks, „ja tuled minu maija — tuled puhtast kaastundest kadunud inimese wastu — tuled teda päästma! — On seda siis olemas? — On seda tõesti weel maailmas olemas? — Wõi oled sa pärit mõnest teisest ilmast, sa aru saamatu neiu?”

Inge wariwes tema pigistust tundes metsikult põksuwal põuel nagu wangistatud linnufene. Ohlsen aga wahtis teda edasi, kuni neiu ta pilku enam ei jaksanud wälja kannatada ja filmad maha löi, kuna hele werehoog ta põsed punasteks wärwis. Kas tappis ta tema nüüd nagu Wilm Kattenbühl? Wanaema Wofsi ütles, et libahundid tingimata kõik need ära tapawad, kel julguist oli olnud nende hundi-nahka kättega puudutada.

Ohlsen tegi liigutuse, nagu oleks ta tahtnud Inget oma ligidale tõmmata. Ta huuled puudutajid peaaegu neiu huuli. Siis aga libises hundinahk kergesti kahjedes koldefatusest maha pörandale.

Kort Ohlsen ärkas nagu wõlumusest.

„Ah nii!”

Ta äigas käega üle otfaesife. Kõwa liigu-
tusega pani ta jala nahale ja lastis Juge lahti.

„Mine!“

Neiu maarus, nii ägedasti oli Ohlsen ta
enele lähedalt eemale lüüanud.

„Kort Ohlsen!“ palus Juge veel kord ja
sirutas käe naha poole.

Ohlsen aga osutas käega käskivalt ukse
poole.

„Jäta oma käed sellest eemale! See on
neetud. Ja täna oma Jumalat, et sind käsin
minna. — Ma ei tee sulle vähematti haiget.
Uga — kui sulle su noor elu ja õnn armjad
on, siis hoiu emast minu teelt kõrwale. —
Mine!“

9.

Rõõmsas tujus oli Triin-Mleid Ohlseni
talust koju tulnud. Lahkudes oli see naiste-
maenlane igatahes piisut lahkest ilmutanud.
See oli esimene samm, küll teised järgnesid.
Triin-Mleid teadis, kuidas mehi tuli wäikesse
sõrme ümber mässida ja nad igale tahtele
wastuwõtlifuks teha. Ja see oli õige mees ta
keewa mere jaoks. Ohtul, mil ta püssiga kül-
mawerelisel taterile sihtis, oli see Triin-Mleidile
selgunud. Mees, kes oma tahtmist tahtis ja
seadustele hambaid näitas, seadustele, mis teda
tahtsid takistada. Seefugust enesele alistuma
jundida waimustas teda. Seefugusele heitis ta
wõib olla isegi oma tahte alla. Paha kahtlus,
milles ta seisis, soodustas ta kawatjust. Kõigist
põlatud — miks ei pidanud ta pöörduma sel-
lele ainsale, kes tema poole hoidis, kui see ai-
mus pealegi oli Triin-Mleid Kreimeier?

Lähenedes heitis ta pilgu oma talule. To-
redasti seisid ta seal, aga ta peremehetus kõ-
neles tajakese algawast lagunemisest. Paadi-
kuuri õlkatuse all, mis enam küllalt tihed ei
olnud, seisid Güerke Breemeni sõidu wastu
walmistatud turbapaadi ees ning pühkis enese
otfaesifelt higi.

„Wilm Rattenbühlil asemel peab talu tu-
lema noorem sulane, perenaine. Üksi ei jõua
ma walmis ja su mehewend muutub iga päe-
waga lollemaks.“

„Jah, julast on waja, Güerke.“

Perenaine nokutas tema poole lahkesti pead
ja lijas wäikese juure: ja peremeest ka!

Ustudes maija, nägi ta Stiinet Gepega
wõistlemas. Wisnen kuulas awajast pealt ja
hoidis käed tegewusetult tinatadrifil, mida ta
pidi puhastama. Perenaine naeratas mõteldes:
Dobake! Warsti tuleb siia mees, kes teid os-
kab walitseda.

Ta ei awaldanud laituist. Pahandada, ha-
puid nägusid näha oli talle wastik. Küll juba
üks teine korra jalule seadis.

Toast jookkis talle Tobias wastu, rõõm-
jasti ja logardlikult nagu noor koer.

„Kus sa käisid, Triin-Mleid? — Miks jä-
tad ja Tobiasse üksi? — Peale sinu ei ole minu
wastu keegi hea.“

Triin-Mleid silitas ta õlgwalgeid juukseid,
mis tal niiskena otfaesifel kleepisid, ja paitas
ka ta kahwatanud palgeid.

„Müüd olen ma jälle sinu juures, mu wäike
poiss. Ole aga rahul.“

„Armastad sa mind, Triin-Mleid?“

„Wäga. Oled mu kõige armsam.“

„Seiba!“ kerjas Tobias „Tobias on nal-
jane, alati naljane!“

Triin-Mleid wõttis kohe leimapäti kapiist,
loikas sellest suure kääru, määris wõid sinna
peale ja lijas wõi peale veel singi.

„Müüd söö, mu Tobias! Söö!“

Kuna lollakas juure himuga õgima hakkas,
läks perenaine ise wäikesse tuppa, kus ta lai
seinsäng müüri sees seisid. Kreimeier oli talle
kohe abielu esimestel nädalatel Breemenist pi-
danud peegli tooma, palju suurema, kui neid
soos muudu tarwitati. Mis jaoks on siis uaine
ilus, kui tal rõõmu pole ise oma filmadega seda
ilu näha, mida teised imestawad?

Ta süütas tule põlema, filmitsees oma pee-
gelpilti, naeratas, nokutas talle pead. Jah, ta
oli ilus. Veel seisid nooruse hiilgus ta näol
ja kehal. Nagu tähed äraajid ta filmad müs-
tade filmalaugude wahel, ja hõbedakarwa jä-
delewate juuste all, mis ta naisetamu alt talt-
sutamata külluses wälja rõnglesid, hiilgas nagu
nagu piimast ja werest segatuna. Wäike ja tuul
polnud talle midagi teha süntnud. Wure pol-
nud ta nahale veel ainuiski kortsu tõnmanud.
Ei, teist seefugust Lütjendamnis ega kogu soos
ei leidunud. Ifegi suures Breemeni linnas
wõis neid ainult wähe olla, kes endid wõisid
Kreieni perenaise kõrwale seada.

Triin-Mleid süütas laua kohal põlema lae-
lambi alla veel künnlagi põlema ja asetask selle
peegli ette. Ta sõidus tumeda südirätiku wal-
gele särkile ja sinisele löuendpihikule kord kõ-
wemini, kord lahtisemalt, wõttis tamu peast,
lastis juukseid lahti õlgadele, pööras paremale
ja pahemale poole ning ei wäsinud iseemast
imestawast.

Ja kui ta siis kojask tajakst käimist kuulis,
ei wõinud ta emast tagasi hoida uft awamast
ja hüüdamast:

„Juge! Juge tule siia!“

Juge oli tahtnud tähelepanematult pugeda
oma kambriksse, sügawa südameni tuhritud

walust ja oma ettevõtte luhtumiseft, kohmetu Kort Ohlteni arusaamatust olemuseft ja wastandlikeft tunnetest, mida see oli tekitanud. Kohmetud olid ta meeleolu ja wäljanägemus, kui ta wiivitades oma wõõrasema sõna kuulis.

Triin-Mleid tõmbas ta oma juure.

„Sinu käed on ju kui jää! Kas tuled wäljast?“

Juige ei saanud sõna juust.

„Oled wist jälle lunde sõõrnud, rumal tüdruk?“

Uga Triin-Mleid ei pahandanud. Naeratus mängis ta huulte ümber, kuna ta Juige oma käte wahel wõttis ja enese kõrwale peeqli ette tõmbas. Seft sai siis klaasis tõesti kummaline pilt — naerew wälgetwerd naine omas õitsmuses ja tema kõrwal kõhetu, kahwatu neiuke ara näoga, kust wälja paistis sügaw mure. Need olid säraw päew ja pime õõ.

Triin-Mleid naeris tajateft ja laskis Juige lahki.

Et, sellelt wõõrastütrelt polnud tal midagi karta. Tema oli ja jäi ligidal ja kaugele kõige ilusamaks naiseks — ja kord pidi Kort Ohlten sellest aru saama.

Ta hääl kõlas peaaegu jüdamilikult, kui ta wiimaks ütles:

„Silita juuksed siledaks ja tee rõõmus nägu! Miks ei ole sa neil aastail rõõmus, kuna sul ju ometi midagi ei puudu?“

*

Möödufid mõned päewad.

Taewast püdenes walgeid helbeid.

Siis tuli jälle jula tuul ning muutis walge waiba mustaks ja mudajeks. Küllatee oli mülgas ja tumedasti seisis soo omas jurnarüüs tinahalli taewa tagaseinal.

Wishen oli aias wiimseid kapsapäid koristamas, enne kui jäneseid neile kallale kipprfid. Ta kummardas kapsapeenra kohal, kui kiired sammud teda kiljatades püsti ajama suudisid. Igal pool ootas ta õudset libahunti laiali aetud lõugadel nägewat, walmis teda murdma.

Uga seekord oli see waid Jaan Kattenbühl, kes aia äärt mööda lähenes ja, lähemat wiilapuud toeks tarwitades, osawasti üle lattaiu juurewilja aeda hüppas.

„Sina häbemata pois!“ pahandas Wishen. „Mis sina kõik julged? Esialt ehmatad mind nii, et kas wõi süwen, ja siis on sul weel küllalt häbematuft meie aeda puigeda! Mis peawad inimesed arwama, kui nad sind siin minu juures näewad?“

„Arwatu nad, mis ije tahawad,“ wastas Jaan ükstoitselt. „Meie kaks astume ju abiellu.“

„No kuule müüd suurustajat! — Mulle näib, et abieluasjus mul ka sõnake on kaasa rääkida.“

„Mõtari ees jah ütelda — jah. Müüd ei midagi.“

Wishen oli wiha pärast punane.

„Kas müüd pole hull, jina ülemeelik wiha-roots! Olen ma sulle iial põhjust annud see-suguseks häbematuks?“

Jaan nokutas pead.

„Mati ja iga päew teed ja seda, mu armas neiuke! Sinu ilus nägu, mis nii ümmargune ja walge on kui kuu, sinu imestawad silmad, sinu puhas, wäike keha, jah, ihegi sinu tigidus kühendawad mulle iga tund: Jaan, selle naise wõtaid ja! Ja siis otustasingi siud wõtta. Ja kui minu sugune mees üht tüdrukut tahab, siis kuulub see tüdruk talle. Sinu ei saa ja midagi parata. See on samasugune seadus kui Bremenis maakohtu seadus.“

„Saad näha, et ma selle juures palju wõin teha, see uuemoelise seaduse juures, ja kolmekeelega narr,“ wastas Wishen, wihast külm.

„Tõesti? — Noh, siis lasse emast enne suudelda — joenduseks, sest ilm on täna külm.“

Ta kiskus neiuke ees ootamatult oma käte wahel, tahtes teda suudelda, aga jõuga, mida neiu poolt ei teatud oodatagi, wabastas Wishen enese ja lõi talle näkku.

„Säh sulle, see on sinu oma!“

Müts oli Jaanil peast lennanud ägeda kofkupõrke puhul. Ta kummardas selle järele ja wõttis ta üles.

„Wishen! Wishen! See on sulle paha,“ ütles ta selle juures. „See lõõk maksab sul wahemalt poole tojimat.“

„Tahan sulle oma arwamise ütelda,“ wihastas Wishen. „Selle asemel et abitutele tüdrukutele kallale kipud, wõiksid ja hirmsa libahundi jahile minna. Wsun, ja tahad wenna eest fätte maksta. Minult mõni nädal on sest möödunud, mil ta maeti. Ja sinul pole paremat teha kui tüdrukut taga ajada, kes sinust midagi ei taha teada. Häbi lugu on see!“

„Kõik omal ajal,“ wastas Jaan. „Ma ei ole oma wenda unustanud ja tema mõrtsukas ei pea naerma. Et Kort Ohlteni ta inimkujul tappa, selleft teaduseft ei jattu mulle. Seni on kasulik, et oma tulewajele naisele pisut kriitiliku sõnakulmiust ja tarwilikku tasandust õpetan. Kattenbühlid ei pea mitte wälja surema.“

„Ja mina ütlen sulle,“ algas Wishen.

Uga ta ei saanud edasi rääkida. Jaan oli õige filmapilgu wälja oodanud, neiu ümbert kinni kahmanud, seekord wastupanemata jõuga, ja suudles teda kõige wastupanetu kiuste.

(Järgneb).

Tõtt ja nalja.

Nassr-ed-dini naljalood Türgimaalt.

Kord läks Nassr-ed-din turule juurwilja ostma. Olles ostetud kauba pannud selgkotti, sidus takotiselga ja ratsutas eesli seljas koju minema. Teelt tuli talle vastu keegi, kellele ta ebapraktiline teguviis silma paistis:

„Miks ei seo sa oma kotti sadula külge, isand?“

Nassr-ed-din vastas:

„Ei taha oma waest, nõrka looma sellega kooramata!“

*

Ühel ilusal päewal juhtus, et Nassr-ed-dini naine mehe särgi aeda kuiwama pani ja selle warukatest kepi läbi pistis. Oösel unustas ta särgi sisse toomata. Nassr-ed-din, kes sellest midagi ei teadnud, astus oösel akna juure wärsket õhku hingama ja arwas wäljas nägewat minigisugust kaju.

Aimates murdwarast, laskis ta noolega särigile ja läks woodisse. Hommikul tahtis ta tabatud isikut näha ja leidis üllatuseks, et ta nool särgist oli läbi läinud. Naist, kes talle selle „jõleduse“ eest etteheiteid tegi, rahustas ta:

„Täna jumalat, et mina särgis ei peitunud!“

*

Kord tõusis hilisel öötunnil Nassr-ed-dini korteri ees tänaval wali kära. Ärgates tahtis mees teada, milles asi seisab, ja astus, waipa ümber wõttes, tänavale. Ruttu astus üks kära tegija tema juure ja kiskus tal waiba käest ja pani plehku. Nüüd oli tüülil kohe ots ja Nassr-ed-din läks jälle maija tagasi. Naisele, kes tüli põhjuse järele päris, ütles ta:

„Ah, tüliatneks oli waid meie woodiwaip. Waewalt kadus see, kui tüli ka lõppes!“

*

Kord suplema minnes nõudis Nassr-ed-din supeluskoha wähtidelt ka supeluspesu. Need andsid talle ainult ühe wana kääterätiku ja määrinud põlle ning käisid temaga ümber nagu waese, wiletsa kerjusega. Nassr-ed-dinile mõjus see nukrustawalt. Äga ta ei lausunud sõnagi, waid lahkudes supelusmajast pani ta lauale kümme asperit, millist suurt summat wõisid

anda waid wäga rikkad mehed. Muidugi üllatas see supelusmaja talitajaid. Ja kui Nassr-ed-din nädal hiljem jälle supelusmaja tuli, kummardasid nad tema ees sügawasti ja käisid temaga ümber nagu würstiga. Ometi ei lausunud Nassr-ed-din ka seekord neile sõnagi. Äga lahkudes pani ta lauale ainult ühe asperit, nii et talitajad jällegi imestasid ja temalt pikka nägu tehes küsisid, mis see küll tähendawat.

„Ei midagi suurt!“ vastas Nassr-ed-din.

„Raha, mis teile täna andsin, on teile tasuks möödunud korra eest! Endise raha wõite arwata nüüd täna saaduks, mil minu vastu wiisakad olite.“

*

Wiies kodulinna kohtunikule küpsetatud hani, läks tal kõht tühjaks. Lühikese kõhklemise järele söi ta ühe hanijala ära ja asetaski pannil pooliku haniga kohtuniku ette.

„Kustsaatik on meie hanil ainult üks jalg?“ ütles kohtunik ja silmitses Nassr-ed-dini kelmika otsekoheusega.

Juhuslikult wiibis kohtumaja ees parajasti kari hanisid, kes kõik seisid ühel jalal. Nassr-ed-din juhtis kohtuniku tähelepanu nendele ja ütles:

„Kui Te seda weel ei tea, et ka ühe jalaga hanid olemas on, siis waadake ruttu sinna!“

Äga kohtunik ei lasknud ennast üllatada. Ta saatis teenri wälja, kes pidi hanid kepiga üles ehmatama. Kuna hanid kahel jalal edasi läksid ja kohtunik wõidurõõmsalt naeratas, lausus Nassr-ed-din:

„Noh nii on kõik wõimalik! Usun, kui Teile ka keegi kepiga walu annaks, Teie muutuksite isegi neljajalgseks!“

Pääsmine.

Wanem preili Alma on ajakirjanikkude pallil herra Rebase oma waldamisele wõtnud ja ei lase teda enam oma kõrwalt minema. Ta juhib herra Rebase ühte kõrwalruumi ja räägib temale juba pool lundi oma rikkast Amerika tädist. Rebane ei näe vähematki pääsmiselootust. Wiimaks tuleb talle orkester appi sellega, et mängib „Rebane, sa kanawaras, kuhu kuri läed.“

„Läheme jälle saali,“ ütles ta; „näib, et meid juba tähele pannakse.“

TELLIMISE HINNAD:		Toimetaja: P. GRÜNFELDT.		KUULUTUSTE HINNAD:	
Aastas (24 nr.nr.)	Mk. 750.—	Wäljaandja: K. o.-ü. „ARENG“.	1/11 Ihk. M. 3500.—	1/4 Ihk. M. 900.—	
1/2 „ (12 nr.nr.)	„ 400.—	TALITUSE AADRESS:	1/2 „ „ 1750.—	1/8 „ „ 450.—	
1/4 „ (6 nr.nr.)	„ 225.—	Tallinn, Müüriwahe tän. nr. 16	1/3 „ „ 1200.—	1/16 „ „ 225.—	
1 kuus (2 nr.nr.)	„ 80.—	(üks B Laenupana majas).			
Üksiknumber	„ 40.—	Telefon 12-53.			
Tekstis 50% kallim.					
Tellimisi wõtawad vastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.					

Narwast: Karin Kär bik, Karl Sakh, Jakob Sakh.

Tapalt: J. Beikmann, H. Beikmann, K. Juul, A. Koort, H. Mikkin, H. Noormets, Bernhard Römmer, W. Terts.

Arukülast: Joch. Bach. Jögewalt: Elmar Klausson, A. Karo, Ernst Tobber, R. Terasmägi. Abjast: Endel Mägi. Amblast: H. Paggi. Kil. Nömmelt: E. Rossmann, Aserist: T. Weigel

Neist wöitsid loosimisel: Köites aastakäik „Romaan'i“ 1926 a. — Selma Wald, Tallinnast, Endla tän. 2, 2) Gabriel D'Annunzio „Surnud linn“ — Ilmar Mägi, Tallinnast, Tehnika tän. 8—3; 3) Marie Underi „Weri walla“ — Elmar Klausson, Jögewalt, Suur tän. 34.

„Romaani“ talitus.

India hauasammas jälle kinos!

Kino poolt kasutatud romaanid kuuluvad ikka ja alati kõige põnewumate hulka ja nende trükkide arw wäljamaal näitab, et neid ka raamatutena palju enam loetakse, kui teise romaane.

Nagu **wiis aastat** tagasi, millal „Romaan“ oma ilmumist alustas, jookseb suurfilm

India hauasammas

lawastatud **Thea von Harbou** samanimelise romaani järele jälle kinos.

Kauge tarkusmaa loodus, ilu ja rikkus ning salapärane elu esinewad selles romaanis sädelewalt ja pillawas uhkuses.

See äärmiselt huwitaw ja dramaatilise arenemise tõttu teistest omasarnastest erinew romaan ilmus ajakirjas „Romaan“ 1922, missugune aastakäik on müügil raamatukauplustes üle riigi ja maksab:

Ilu- ehk poolnahkköites 750 — mk.
Köitmatult 500.— „

Kus neid saada ei ole, tellige lähemast postkontorist ehk talitsusest, Tallinn, Müüriwahe tän. 16, kust raamat ilma postikuludeta koju kätte saadetakse.

„Romaan'i“ talitus.

Kooli-, noorsoo-, haridus- ja rahwaraamatukogu seltsidele.

Muretsege rahwale kohast kirjandust ja tehke raamat rahwale kättesaadawaks.

Selgitage rahwale raamatute wäärtust ja juhatage rahwast osa wõtma sellest walmu- haridusest, mida kirjandus pakub.

Tellides oma kogule raamatuid, pidage meeles, et

„ROMAAN“ on tuumakam ja põnewam Eesti ajakiri ning pakub oma aasta- käikude näol määratud lugemiswara, mis iialgi ei wanane;

„ROMAAN“ wõimaldab kõige mitmekesisema waliku sisumõttes;

„ROMAAN“ annab ülewaate maailma rahwaste kirjandusest;

„ROMAAN“ on rahwalik ajakiri ja loetaw igaühele.

Üheski raamatukogus, mis peab rahuldama laiemaid lugejate ringe, ei tohi puududa ajakiri „ROMAAN.“

Aastakäik 1922, 576 suurt lehekülge, mille sisus leidub 7 romaani, hulk nowelle ja uudisjutte, 9 rahwuse kirjanikkude sulest maksab:

Kõitmata 500.— marka. Ilu- ja poolnahkköites 700.— marka.

Aastakäik 1923, 744 suurt lehekülge, mille sisus terweni 10 romaani, hulk nowelle ja lühemat kirjandust, 51 rahwuse kirjaniku sulest, maksab:

Kõitmata 700.— marka. Ilu- ja poolnahkköites 900.— marka.

Aastakäik 1924, 768 suurt lehekülge, mis sisaldab hulk romaane, nowelle ja jutustusi, 69 rahwuse kirjanikkudelt, maksab:

Kõitmata 750.— marka. Ilu- ja poolnahkköites 950.— marka.

Aastakäik 1925, 768 suurt lehekülge, mis sisaldab hulk romaane, nowelle, jutustusi hulga rahwuse kirjanikkudelt, maksab:

Kõitmata 750.— marka. Ilu- ja poolnahkköites 950.— marka.

Aastakäik 1926, 768 suurt lehekülge, mis sisaldab hulk romaane, nowelle, jutustusi hulga rahwuse kirjanikkudelt, maksab:

Kõitmata 750.— marka. Ilu ja poolnahkköites 950.— marka.

Poolnahkköites (nahast selja- ja nurkadega, kuld seljakirjaga) aastakäigud on maitsekalt ja tugewasti köidetud ning eriti kohased raamatukogudele.

Ilu- ja poolnahkköites (kalinkori-köites, kuld selja-kaanekirjaga ja ilustustega) aastakäigud on ilusamamaks, wäärtuslikumaks raamatuks igas perekonnas ja alati kohased kinkimiseks.

„ROMAAN“ 1927 ilmub endiselt korralikult kaks korda kuus. Sisu põnew, huwitaw ja elaw,

T e l l i m i s h i n n a d :

$\frac{1}{1}$ aastas (24 nr.)	750.— mk.	2 kuus (4 nr.)	160.— mk.
$\frac{1}{2}$ (12)	400.— "	1 (2)	80.— "
$\frac{1}{4}$ (6)	225.— "	Üksiknumber	40.— "

Kõik järgewad romaanid lõpewad iga aastakäigu wiimases numbris ja järgmise aasta esimeses numbris algawad juba uued romaanid.

„ROMAAN“i tellimisi wõtawad wastu ilma iga lisamaksuta kõik postkontorid ja raamatukauplused.

ÜKSIKNUMBREID müüwad kõik ajalehe müüjad, raamatukauplused ja raudtee raamatukapid.

AASTAKÄIGUD on müügil suuremates raamatukauplustes. Kus neid saada ei ole, tellige otse talitusest, kust Telle raamatud ilma iga lisamaksuta kätte saadetakse.

Ajakirja „ROMAAN“i talitus.

Tallinn, Müüriwahe tän. 16.